

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericant 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777

„AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

Instituut R. KUYPER

Amsterdam R. Vinkeleskade 61

Gecomb. mondel. en schriftelijke opleiding, met club- en
privaatlessen in alle hoofdplaatsen.

M.O. Staatsinrichting

M.O. Staath.h.kunde, alle acten Boekhouden (ook Staats-
praktijkdiploma) Gemeenteadministratie. Ook studiege-
legenheid voor hen die geen examen wenschen te doen.
Prospectus met examenresultaten, aanbevelingen en op-
gave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede
proefles op aanvraag kosteloos.

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOFDKANTOOR
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIEF ■ INBRAAK

OUDE: In Memoriam Mr. J. H. Abendanon, door
Prof. Dr. G. A. J. Hazeu. — Een belangrijk Boek,
door Dr. F. W. Stapel. — Van Week tot Week. —
Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers.
II. Uit de Ind. Pers. III. Uit de Chin. Pers. —
Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suri-
name. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. —
Berichten der Afdelingen: I. Amersfoort, II.
Apeldoorn, III. Utrecht. — Mededeelingen: I. Van
de Redactie, II. Van het Dagel. Bestuur, III. Van
het Inform.-Bur. — Mutatiestaat van 3 tot 10 Febr.

Memoriam Mr. J. H. Abendanon

door
Prof. Dr. G. A. J. HAZEU.

Jacques Henry Abendanon, wiens overlijden te
Paramaribo op den 13den Dec. j.l. zijne vele vrienden
in Oost en West onlangs zoo smartelijk getroffen
had, was op den 14den October 1852 te Paramaribo
geboren. Tusschen die beide data ligt een lang en
vrijzaam-werkzaam leven besloten: de eerste jeugd-
jaren in Suriname, een studietijd in Nederland, een
vijftigjarige ambtelijke loopbaan in Nederlandsch
Oost-Indië, eindelijk de periode van het otium cum
honore in Nederland, voor hem, voor zoover zijn
gezondheidstoestand het maar eenigszins toeliet,
anders dan een voortzetting van zijn veelzijdige
werkzaamheid in Indië, thans niet meer gebonden
aan ambtsplecht. En toen, in de allerlaatste
jaren, hij zich genoopt voelde, eerst gedurende de
wintermaanden, ten slotte voorgoed in mildere
omstandigheden te vertoeven, zelfs toen nog koos zijn ruste-
werkzame geest tot gezondheidsdoelen zulke
plaatsen uit, waar hij eenig zijn belangstelling wek-
kend onderwerp ter bestudeering zou vinden: zoo
als het in Spanje, te Las Palmas en ten slotte in
Santo Domingo de Guzman.

In 1873 promoveerde de toen 21-jarige Aben-
anon te Leiden in de rechten. Daarna ging hij naar
Batavia om zich voor te bereiden voor het zooge-
noemde Grootambtenaarsexamen, dat hij in 1874
goed gevolg aflegde, waarna hij ter beschik-
king van den Gouverneur-Generaal werd gesteld
en benoemd te worden bij de Rechterlijke Macht in
Nederlandsch-Indië. 1)

Ten einde de kans te verhoogen, dat hij de taal
verstaan van zijne aanstaande justiciabellen, had
behalve de verplichte talen (Javaansch en Ma-
ch), ook nog het Soendaneesch bestudeerd.

Mr. J. H. ABENDANON

Van 1875 tot 1888 volgde Abendanon de gewone
loopbaan van den rechterlijken ambtenaar in Indië,
slechts onderbroken door een buitenlandsch ver-
lof (wegens ziekte) tusschen 1882 en 1884.

In 1889 echter zien we hem benoemd tot Secre-
taris van het Departement van Onderwijs, Eere-
dienst en Nijverheid. Nadat hij dit administratieve
ambt ruim vier jaar bekleed had, keerde hij (1894)
terug bij de Rechterlijke Macht, thans in de functie
van Raadsheer bij het Hooggerechtshof van Nede-
rlandsch-Indië, als hoedanig hij tot 1900 werkzaam
was; ook in deze periode viel een buitenlandsch
verlof, ditmaal van één jaar (1895—1896) en
bovendien, aansluitend aan dat verlof, een diplo-
matieke zending naar Bangkok (Siam), teneinde de
Regering in te lichten nopens de in dat land aan-
wezige Nederlandsche onderdanen.

In 1900 eindelijk trad hij op als Directeur van het
Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijver-
heid. De vijf jaren van dat directeurschap vormen
de slotperiode van zijn ambtelijk leven: in Mei 1905
verliet hij den Indischen dienst met pensioen om,

GEVESTIGD

FOTOGRAFISCH ATELIER H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.

BATAVIA-SOERABAIJA.

LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.

TELEPHOON 33770.

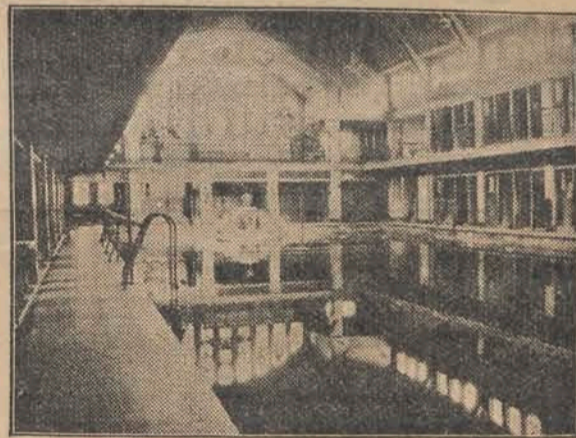
— 'S-GRAVENHAGE. —

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868

Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen
van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Accountantskantoor VAN LINGE

Wilhelminastraat 80 - DEN HAAG - Tel. 70922

Vertegenwoordiging in Ned.-Indië:

ADMINISTRATIEKANTOOR „UNIE”,
WINCKEL, DE LANGE & CO., Malang (Java)

BELASTINGZAKEN, ACCOUNTANCY en Administratiën in Nederland en Ned.-Indië

E. D. VAN LINGE Rzn., Accountant, Den Haag

E. W. A. SNOEK, Oud-Insp. der Dir. Bel., „ ”

J. O. KOLKMEIJER,
Oud-Insp. van Financiën in Ned.-Indië.

W. J. L. DE LANGE, Accountant, Malang (Java)

VAN GULIK's Wijnhandel
 2e Louise de Colignystraat 75 Telefoon 72523
 's-Gravenhage
 Uitsluitend prima Wijnen, Whisky, Cognac
 enz., van eerste klasse huizen 5113

M. STEINS - DEN HAAG
 Korte Houtstraat 14a
 VERTROUWD ADRES VOOR VAKKUNDIGE
 SCHOEN-REPARATIËN 5115
 in uitsluitend betere afwerking, zoowel genaaid als gepend
Eerste klasse Maatwerk.

Tandarts Dr. A. KERVEL
 Frederik Hendriklaan 45
 DEN HAAG TELEF. 50122
 Spreekuur 9-3
 Belangrijk verlaagd Tarief
 bij contante betaling. 5037

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ
BRANDSTOFFENHANDEL
 DENNEWEG 67a TELEPHOON
 DEN HAAG 14427 5217

 Wenscht gij te ontvangen de kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

A. SCHRÖDER & CO
 GROENMARKT 25, 26, 28
 'S-GRAVENHAGE 5176
 TELEFOON 12773
AFDEELING GORDIJNEN
 Meest gesorteerd Adres in
 ALLOVER - FANCY en
 FILET NETS
 TULLE - ETAMINE EN FILET STORES
 VITRAGE EN TULLE
 GLAS- EN OVERGORDIJNEN
 GEKLEURDE
MADRAS GORDIJNEN
 PER METER EN AFGEPAST

Dagelijks 10 tot 12 en 2 tot 4 uur inschrijving voor de
 en de clubs ter opleiding tot **HANDELS-DAGSCHOOL**
PRIVE SECRETARESSE
 Prospectus kosteloos, ook voor Steno, Typen, Talen, Boekhouden
 Plaatsingbureau voor Leerlingen
SCHOEVEERS Stadhoudersplein 3, DEN HAAG
 Telefoon 52594

na een langdurige terugreis „om de wereld” (via China, Japan, Honolulu, de Vereenigde Staten, Centraal-Amerika, de Antillen, Porto-Rico en Suriname) zich metterwoon in Den Haag te vestigen.

Dit is wat in 't ambtelijke heet Abendanon's „staat van dienst”, zich uitstrekkend over dertig jaren, en zeer in 't kort schetsend een eervolle ambtelijke loopbaan.

Dat intusschen zijn daadwerkelijke belangstelling en werkzaamheid, gedurende zoowel als na zijn diensttijd, zich heeft bewogen op een veel ruimer gebied dan uit dien dienststaat valt af te leiden, dat blijkt dadelijk wanneer men kennis neemt en van zijn geschriften en van de niet-ambtelijke functies door hem bekleed. Zonder in 't minst aanspraak te willen maken op, of zelfs maar te streven naar volledigheid, zij het mij vergund het een en ander daaruit te vermelden.

Op zuiver-juridisch gebied heeft Abendanon, behalve door eenige kleinere opstellen in „Het Recht in Nederlandsch-Indië”, van welk tijdschrift hij gedurende de jaren 1897 tot 1899 redacteur was, de Indische rechterlijke ambtenaren wel voor altijd aan zich verplicht door zijn verzamelwerk „De Nederlandsch-Indische rechtspraak en rechtsliteratuur”, omvattende de jaren 1849 tot 1917 (respectievelijk verschenen te Batavia in 1881, 1892 en 1898, te Leiden in 1908 en te 's-Gravenhage in 1918) en vormend een zoogenaamde klapper op de Nederlandsch-Indische rechtspraak.

Naar aanleiding van de uitgave van dit werk benoemde de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam hem in 1898 tot haar Correspondent in de afdeling Letterkunde; waarschijnlijk is ook zijn benoeming tot Ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw in 1899 als een officieele waardeering voor dien arbeid te beschouwen.

In 1887 was reeds verschenen een studie over „De rechtstoestand van den Inlander in Algerië vergeleken met de beginselen te dien aanzien in Nederlandsch-Indië geldend” (Batavia); de Fransche Regeering benoemde den schrijver tot „Officier d'Académie”.

Uit hetzelfde jaar dateert „De veiligheidspolitie op Java en Madura”, waarna in 1891 nog volgden beschouwingen over de „Publiek- en privaatrechterlijke verhoudingen tusschen Nederland en de Nederlandsche Koloniën”.

In 1896 verscheen te Leiden „De rechtspraak in Nederlandsch-Indië, speciaal over den Inlander, een voorloopig program door een Nederlandsch-Indisch rechterlijk ambtenaar”. Titel en ondertitel geven voldoende de strekking aan van dit anonieme boekje; „anoniem”, zegt de schrijver, „omdat hij (zijne) ideeën voor zichzelf wilde laten vechten, zonder dat de persoonlijkheid des schrijvers in den strijd gemengd worde”. Terwijl thans, na zooveel jaren, moeilijk meer valt te oordeelen over de in dat boekje voorgestelde hervormingen, trekken daarentegen nu nog sommige punten uit zijne kritiek op den toen bestaanden toestand de aandacht als treffend juist.

Bijzondere vermelding verdient Abendanon's werkzaamheid, gedurende bijna zijn ganschen Indischen diensttijd, in de Directie van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, eerst als lid, later vele jaren als Secretaris, (mede)-redacteur van het „Tijdschrift”, eindelijk ook als Vice-president. Bij zijn definitief vertrek naar Europa erkende de Directie zijn bijzondere verdiensten door hem het erelidmaatschap te verleenen. (Notul. Batav. Gen. deel XLIII, 1905, p. 22-23). Inderdaad heeft gedurende een reeks van jaren Abendanon een niet gering deel van zijn vrijen tijd met merkbare voorkeur aan de belangen van dit Genootschap gewijd, hij had er hart voor en vond onder zijne mede-Directieleden verscheidene van zijn beste vrienden en geestverwanten: ik noem slechts de namen van Groeneveldt, Brandes, Snouck Hurgronje, Hoetink enz.

Kort na zijn terugkeer in Nederland verscheen achtereenvolgens een vrij omvangrijk rapport enkele brochures, welke direct voortvloeiden zijne bemoeienissen, gedurende de laatste jaren zijn ambtelijke werkzaamheid, met vraagstukken op het gebied van handel en nijverheid, vooral 't oog op de bevordering van de inheemsche, of voor de eigen bevolking van Indië te organiseren nijverheid (huisvlijt en kunstnijverheid). Zijn 1906 te Amsterdam gepubliceerd boek „De middeelen welke van Staatswege in het werk zouden worden stellen om in de Inlandsche maatschappij op en Madura nijverheid en handel tot bloei te brengen en daarnaast ook de uitoefening van kunst en nijverheid te bevorderen”, bevat hoofdzakelijk resultaten van een uitgebreide dienstreis, gedurende zijn directeurschap van het Departement, waaraan immers destijds ook nog „de Nijverheid” was vertrouwd, over Java en Madura ondernomen Fransche bewerking van dit rapport vindt men genomen in de „Comptes rendus” van 1907 van Publications de l'Institut Colonial international. Ook een paar geschriften over het destijds in veel besproken „Zoutbriketstelsel”, dateeren uit jaar 1907. En toen in 1911 te Soerabaja een „congres” zou gehouden worden, was het alweer heer Abendanon, die daarop in Nederland de dacht vestigde, door een voordracht, welke hij in de Nederlandsche afdeling der N.-I. schappij van Nijverheid en Landbouw. ('s-Gravenhage, 29 November 1910).²⁾

Voor iemand met zóo veelzijdige belangstelling als Abendanon moest, nu hij voortaan vrijelijk zijn tijd kon beschikken, de verleiding groot om een meer of minder actief, dikwijls een actief aandeel te nemen aan in of buiten Nederland gehouden Congressen en andere bijeenkomsten waar gehandeld werd over vraagstukken en problemen, welke hem ter harte gingen.

Zoo nam hij deel aan het Congres voor „Antropologie criminelle” te Milaan (1906), de Nieuweheids- en Kunsttentoonstelling te Crefeld (1906) hij als voorzitter van het comité van voorbereiding hielp organiseren³⁾ en het Congres voor „Education” (1908) te Londen. Veel moeite maakte hij ook voor een Congres over het Rassenprobleem in 1911 te Londen gehouden, naar aanleiding van welk congres hij in de „Indische Vereeniging 's-Gravenhage, den 18en Febr. 1912, een rede gelield: „Het samengaan van alle volken op weg van vooruitgang”. Hij was ook een werklid van de Japansche Commissie van „Nederlandsche Vreemde” en promotor van de Spaansche missie dezer Vereeniging.

Als lid van het „Institut Colonial international” tot welks oprichters hij behoorde, bezocht hij Congressen van dit Instituut, achtereenvolgens te Parijs, Londen, Brunswijk, Brussel, Den Haag, zelfs in 1924 nog te Rome; voor verscheidene bijeenkomsten schreef hij uitvoerige gedoopteerde rapporten, o.a. — behalve het boven genoemde — over „Le crédit à accorder aux indigènes” (1907) en over „Les dispositions à prendre pour obtenir la collaboration des indigènes à l'administration et au gouvernement des Colonies” (1913).

Zelfs gedurende de laatste jaren zijns levens hij nog rusteloos werkzaam.

In de Bijdragen van het „Koninklijk Instituut van 1923 verscheen van hem een lijvige studie „Het Oud Spaansch Koloniaal Stelsel, zooals het was”.

²⁾ Welke voordracht is verschenen in de „Indische Vereeniging 's-Gravenhage, den 13 en 20 Dec. 1910 en daarna als afzonderlijke brochure werd uitgegeven, met den titel: „Ontwikkeling van eene zelfstandige nijverheid en van een eigen ambtelijk apparaat in de Inlandsche maatschappij van Ned.-Indië, meer als gevolg van het in Juli 1911 te Soerabaja gehouden congres met tentoonstellingen betreffende de cultuur en de bereiding van vezelstoffen”.

³⁾ Naar aanleiding hiervan verwierf hij het Oorkruis van de Kroonorde van Pruisen.

VERLOFGANGERS
 wanneer U zich in Den Haag vestigt
 vraagt dan eens prijsopgaaf voor **ALLE**
Electrische Artikelen aan bij: 5033
K. C. CREMER Aert v. d. Goesstraat 10 Den Haag
 Telefoon 54325

T. H. TIEMA
 Horlogemaker
 voorn. Chef b. d. Heer A. B. Thienemann
SPECIAL ADRES
 voor het herstellen van afgekeurde-, antieke- of kunstige
 -Uurwerken
Pieterstraat 23, Den Haag
 nabij de Prinsestraat

F. BAGGERMAN Jr.

Schoorsteenvegerij „Duinoora”

Metselaar en Loodgieter

Morsestraat 6 DEN HAAG Telef. 30503

gelegd in de „Leyes de Indias”. Te Madrid publiceerde hij in 1921 een boekje in 't Spaansch „Las Indias Neerlandesas”. Hij brak een lans voor de oprichting van een leerstoel voor 't Spaansch in een der Nederlandsche Universiteiten, en een blijf in 't belang zijner gezondheid te Las Palmas (Canarische eilanden) maakte hij dienstbaar een studie over de relaties van Nederland met Canarische eilanden, naar aanleiding waarvan hij lezing hield voor de Nederlandsche Maatschappij Letterkunde te Leiden (op 1 October 1920: „De oetaanval van Jhr. P. van der Does op de Canarische eilanden en het eiland Santo Thomé in 1599, volgens Nederlandsche en Spaansche bronnen”).

En eindelijk dank ik aan een mij welwillend verkeerde particuliere mededeeling nog de wetenschap, dat gedurende zijn verblijf in Marokko in winter 1924-'25, Abendanon nog gelegenheid had tot „bestudeering van het onderwijs aan jongens en meisjes, in al de voornaamste plaatsen van Marokko”.

Kan men zich uit het voorafgaande in ruwe trekken een voorstelling vormen van den omvangrijken veelzijdigen arbeid door Abendanon verricht, het welk een centraal punt van zijn nooit-verflauwende, ijverige waakzame belangstelling was toch gelegen in de zorg voor de belangen van de inheemsche bevolking van Indië; daar lag het zwaartepunt van zijn werken en streven, daaraan heeft hij zich gewijd met onbaatzuchtige liefde, met hartstochtelijken ijver, ook met een taaie, somtijds koppige volhardendheid, als zij, die den vriendelijk-zachten, eerst-correcten gentleman slechts oppervlakkig kenden, niet in hem zouden vermoed hebben. Deze belangrijke - zijde van Abendanon's arbeid verdient daarom een meer uitvoerige bespreking.

Basis en uitgangspunt daarbij waren — zoo zou men het wellicht kunnen formuleeren — twee stellingen, voor Abendanon de waarde hebbende van de onverwachte axioma's en wel 1: de inheemsche bevolking van Nederlandsch-Indië hebben van de Nederlanders (Bestuur en particulieren) alle omstandigheden aanspraak op volkomen gelijkwaardige behandeling en bejegening als onder omstandigheden aan Europeanen zou ten deel vallen; elk onderscheid, gegrond alléén op ras of huidskleur, is immoreel en daarom ontoelaatbaar, en 2: Nederland en de Nederlanders hebben als hun duren plicht te beschouwen, den voorang — geestelijk en stoffelijk — van Indië's volking naar beste krachten te bevorderen en zoveel mogelijk de belemmeringen op te ruimen, daaraan in den weg staan.

Voor Abendanon persoonlijk werd het — direct of indirect — werken voor dit doel weldra méér een plicht, het werd hem een levensbehoefte en een levensvreugde tevens, waaraan hij onvermoeibaar en nimmer ontmoedigd zich gaf, ondanks looze teleurstellingen en verdrietelijkheden, óók pijn en hoon, die hem waarlijk niet zijn bespaard gebleven.

In den tijd, toen Mr. Abendanon zijn loopbaan in Indië begon — en zelfs nog een aantal jaren daarna — heerschte daar in alle bevolkingslagen „rustige rust”; er was nog geen sprake van „beweging”, van eenig zelfstandig streven der inheemschen, laat staan van openbare uiting van eigen gevoelens of meeningen. Eerst na de overname van de Indië's bestuurszaken door de Nederlanders, hoe veel hun als volk ontbrak en er over te denken, hoe in dit alles verbetering ware te maken, doch spreken daarover deed men uiterst voorzichtig en dan nog alleen in eigen intiem kring met een bijzonder-vertrouwen Hollandschen ambtenaar.

Het toeval nu heeft gewild, dat Abendanon nog in zijn jongelingsjaren, als gymnasiast te Leiden, kennis kwam met een der eerste Indonesiërs, Soerabaja, die in Nederland een volledige Europeesche opleiding ten deel viel. Het was Raden Mas Isma-

ngoen Danoe-Winoto, een Javaan gesproken uit een aanzienlijk geslacht van Jogjakarta, die destijds te Leiden de H.B.S. bezocht. De kameraadschap groeide weldra uit tot hartelijke vriendschap terwijl beiden eerst te Leiden, vervolgens te Delft zich voorbereiden voor een loopbaan in Indië, Abendanon bij de Rechterlijke Macht, Ismangoen bij het Binnenlandsch Bestuur. Later, in Indië, onderhielden zij zooveel de omstandigheden toelieten de vriendschappelijke betrekkingen, tot Ismangoen's dood in 1895. Wie in de door Abendanon geschreven biografie van „(zijn) eersten Javaanschen vriend” (opgenomen in „Nederlandsch-Indië, Oud en Nieuw” van 1919) het smartelijk relaas gelezen heeft van Ismangoen's ambtelijke ervaringen — in diens oog zoovele grievende en onverdiende teleurstellingen, grootendeels te wijten aan de omstandigheid, dat hij nu eenmaal „Inlander”, geen Europeaan was — kan zich voorstellen welk een diepen, onuitwisbaren indruk dit alles op Abendanon's gevoelig gemoed moet hebben gemaakt. En het schijnt wel aannemelijk, dat hierin, althans gedeeltelijk, de verklaring ligt van zijn sterke — in dien tijd onder Europeanen zeldzame — overtuiging ten aanzien van de aan Nederland passende houding tegenover pogingen van „Inlanders” om in de wereld vooruit te komen.

Hoe dit zij, een feit is het, dat Abendanon tot de eerste Europeanen heeft behoord, die de komende opleving onder de inheemschen als 't ware vóórvoelden, weldra de eerste teekenen daarvan, zoo-wel in hare oorzaken als in hare geweldige betekenis voor de toekomst, dadelijk begrepen en daarom tevens met vreugde begroetten.

Het allereerst voor niet-ingewijden merkbare symptoom van het zich voorbereidende Indische réveil was een, aanvankelijk in hoofdzaak tot prijaji-kringen beperkt, snel zich uitbreidend verlangen naar meer ontwikkelend onderwijs voor hunne kinderen, speciaal ook in de Nederlandsche taal. Dat men hierin niet maar een liefhebberij van enkelen had te zien, maar dat het den prijaji's daarmede wel degelijk ernst was, daaraan viel niet te twifelen wanneer men waarnam, welke ongehoofde offers velen hunner zich daarvoor getroostten.

Abendanon was van oordeel, dat hier voor de Regeering een schoone taak, maar tevens een dringende plicht lag: naar krachten te voldoen aan een niet meer te miskennen verlangen naar meer ontwikkeling van de besten onder de inheemsche bevolking. Hij althans was daar diep van doordrongen, en het was dan ook de vervulling van een zijner liefste wenschen, toen hij, in 1900, zich belast zag met de leiding van het Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid: nu zou hijzelf krachtig ertoe kunnen medewerken, zijne idealen op dit gebied te verwezenlijken. Met voortvarendheid toog hij aan het werk.

Helaas, de jaren van zijn directeurschap hebben hem meer verdriet en teleurstelling, dan vreugde en voldoening gebracht. 't Is hier niet de plaats, daarover uitvoerig te zijn, nog minder om in bijzonderheden na te gaan, in hoeverre de betrekkelijk-geringe dadelijk-zichtbare resultaten aan hem zelf, dan wel aan factoren buiten hem moeten geweten worden. Slechts dit meen ik te mogen zeggen: ook al zou hij beschikt hebben over een veel grootere mate van takt, praktisch inzicht, werkelijkheidszin en organisatievermogen dan inderdaad het geval was, dan zou hij toch op dat tijdstip bij lange na niet bereikt hebben wat hij zich had voorgesteld, en dat wel omdat de omstandigheden hem toen al zéér ongunstig waren: zuinigheid was het wachtwoord, de „openlegging” der Buitenbezittingen was het naaste doel van het Regeeringsbeleid, en de groote meerderheid der Indische autoriteiten was nog niet tot het inzicht gekomen van de urgentie van ingrijpende en daarom ongetwijfeld kostbare maatregelen, in 't belang van een ruime uitbreiding van de onderwijsgelegenheid, waarvoor

M.V.Z.

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE - ZUIVELBEREIDERS -

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U tegen **concurrerende prijs** prima kwaliteit **Melk en Zuivelproducten**. Probeert U eens onze **Prima Roomboter**, de kwaliteit zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch aan huis bezorgd.

Maison ELEGANTE

Dameskleeding

CHIQUE Coupe
APARTE Modellen
NOUVEAUTÉ's
voor de billijkste prijzen

OOK MODERNISEEREN

Celebesstraat 32 - DEN HAAG - Tel. 13885

VAN MOORSEL & Co

KERKPLEIN 11-12 - 's-GRAVENHAGE

Speciaal adres voor het voordelig installeren van Woningen

Ruime keuze in:
BEDDEN - MEUBELEN TAPIJTEN tegen uiterst voordelige prijzen

Leesfauteuil m. prima kussens f23⁵⁰

ZOOEVEN VERSCHENEN:

DOOR DE LUCHT NAAR INDIE

door

A. N. J. THOMASSEN A THUËSSINK V. D. HOOP met 112 illustraties op kunstpapier naar foto's, tijdens den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90

Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL VOORHEEN M. M. COUVÉE

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filiaalen:
Klimophof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

WANNEER

zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan Stoffeeren en Meubeleeren door

H. FLICK - Scheveningen

Neptunusstraat 148 - Telef. 53568

Fa. L. J. J. HAZELZET

Slachthuiskade 1 - DEN HAAG - Tel. 10957

ANTHRACIETNOOTJES

in papieren, stofvrije verpakking, Stof- en Steenvrij; verzegelde sluiting; geen kolenbergplaats; gemakkelij kanteerbaar. - 5087 VRAAGT PRIJSCOURANT.

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.
DE GRUIJTER & Co.
 DEN HAAG
 AMSTERDAM :: ARNHEM

Bergplaatsen voor Inboedels
 :: Bewaring bagage ::
 voor repatrieerenden
OVERZEET-TRANSPORTEN

N.V. Brandstoffenhandel
„DE CENTRALE”
 SCHEVENINGEN

Tel 51313 - Pinkstraat 27 - Tel. 51313

levert uitsluitend prima kwaliteit
 Engelsche-, Belg-, Duitsche- en Hollandsche
 Brandstoffen,
 beslist steen- en gruisvrij.

Prompte bediening. Billijke prijzen.
NEEMT PROEF.

Aanbevelend, C. VERHEIJ Wzn, Directeur.

**N.V. STOOMWASCH-
 EN STRIJKINRICHTING**
 voorheen 5135
H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168
 TELEFOON 31791
'S-GRAVENHAGE

„DE LANDBOUWER”
 79 Copernicuslaan 79 Tel. 31676
 DEN HAAG

UW ADRES voor 1ste kwaliteit Roombater, Kaas
 en fijne Vleeschwaren.
 Geregelde aanvoer versche Geldersche Eieren.
 Thuisbezorging zonder prijsverhoging. Géén Filialen.

MEISJESSCHOOL voor L. O. en (M.) U. L. O. der VEREENIGING VAN SPEYKSCHOOL
 Van Speykstraat 34 - 's-Gravenhage

OPLEIDING voor H. B. S., Gymnasium en Lyceum. Aansluiting bij de 3e klasse H. B. S. uit de 3e Mulo
 klasse. Opleiding voor Eind-Examen Mulo A en B. Prospectus en 12de jaarverslag op aanvraag.
 Spreekuren op Maandag en Vrijdag van 3-4 uur.
 De Directrice G. W. RUINEN

Abendanon een der toen nog zeer weinige overtuig-
 de voorstanders was. Het besef van de „urgentie”
 werd over 't algemeen „nog niet officieel erkend”;
 daartoe waren vooraf eenige stooten van buitenaf
 noodig, die zich toen nog niet hadden voorgedaan
 en de inheemsche bevolking had de organen om
 zich naar buiten te uiten nog niet gevonden.

Zelfs van de Hoofden der eigen bevolking vond
 de idealistische Directeur geenszins altijd steun
 voor zijne plannen; getuige de door hem bij de
 Regenten van Java ingestelde enquête naar de wen-
 schelijkheid van het onderwijs aan meisjes van
 goeden huize, waarvan de uitslag uitwees dat
 slechts zeer enkelen hunner onvoorwaardelijk met
 de voorgestelde nieuwigheid instemden.

Toch, al heeft hij door den geschetsten ongunsti-
 gen samenloop van omstandigheden als Directeur
 geen „groot werk” kunnen doen in den trant als
 hij zoo zielsgaarne had gewild, ontegenzeggelijk
 zouden verscheidene kleinere verbeteringen en
 nieuwe regelingen op onderwijsgebied te noemen
 zijn, welke op zijn initiatief tot stand kwamen.
 Slechts één voorbeeld daarvan wil ik noemen: hij
 heeft een niet gering aantal jeugdige inheemsche
 knapen tot Europeesche scholen toegelaten, die
 zonder zijn persoonlijke invloed en enkele door
 hem gewijzigde bepalingen, voor immer van onder-
 wijs met Nederlandsch als voertaal (de Europee-
 sche school) zouden geweerd zijn. Hij heeft over
 die liberaliteit veel moeten hooren, en onmiddellijk
 na zijn aftreden als Directeur werden de bepaling-
 en op de toelating van Inlanders tot de „Euro-
 peesche scholen” weer verscherpt. Maar slechts
 weinige jaren later, toen o.a. de nieuw opgerichte
 Rechtsschool behoefte had aan leerlingen, die een
 Europeesche lagere school hadden afgevolgd,
 moest worden erkend dat men, zonder de eenige
 jaren tevoren door Abendanon's invloed toegelaten
 knapen, moeite zou gehad hebben, een voldoende
 aantal candidaten voor het nieuwe instituut te vin-
 den.

En zoo ging het eigenlijk over de geheele linie
 der onderwijspolitiek. Naarmate de „ontwaking
 van het Oosten” zich deed bemerkten, waarvan wel-
 dra op allerlei wijzen ook Nederlandsch-Indië den
 terugslag ondervond, niet het minst toen ook uit de
 wereld der inheemschen stemmen opgingen, die
 tot de machthebbers doordrongen, kwam men ook
 hier tot het besef, dat er voor het onderwijs aan
 „Inlanders” veel meer behoorde gedaan te worden
 dan tot nu toe geschied was, en toen ging men ten
 slotte, slechts weinige jaren later, toch den weg op,
 reeds door Abendanon aangewezen, doch wiens ver-
 toogen men destijds nauwelijks ernstige aandacht
 had waardig gekeurd.

Intusschen deed Abendanon, in Nederland terug-
 gekeerd, al wat hij kon om zijnerzijds de belangen
 te bevorderen, waaraan hij nu eenmaal zijn hart
 had verpand, zij 't ook thans als ambtelooze burger.
 Een ieder kent de door hem bezorgde uitgave der
 brieven van Raden Adjeng Kartini⁴⁾, de begaafde
 dochter van den Regent van Djapara, die de heer
 en mevrouw Abendanon in Indië hadden leeren
 kennen en waardeeren. Die brieven, in Nederland
 ruim verspreid en veel gelezen, gaven den stoot tot
 de Kartini-beweging, onder leiding van Abendanon
 en Van Deventer, en weldra tot de vorming van het
 „Kartinfonds”, waardoor het mogelijk werd de
 thans op Java zoo bekende Kartinscholen in 't leven
 te roepen, modelscholen voor inheemsche meisjes.
 Hier althans mocht Abendanon een heerlijke en
 welverdiende voldoening smaken van zijn initiatief.

Abendanon heeft behoord tot de oprichters van
 de Vereeniging „Oost en West” en heeft jarenlang
 voor de door die vereeniging bevorderde belangen
 gearbeid. Vooral „Boeatan” had zijne sympathie;
 hierin trok hem bijzonder aan de poging om aan
 de producten van Indische kunstnijverheid en huis-

⁴⁾ Door duisternis tot licht. Gedachten over en voor
 het Javaansche volk (eerste druk Semarang, 1911).

vlijt in Nederland een afzetgebied te verschaffen
 Reeds als Directeur had hij voor dit en daartoe
 verband houdende economische belangen geijverd
 — men denke aan de door hem over gansch Java
 en Madoera ondernomen dienstreis — doch toed-
 maals zonder direct resultaat. Ook in de „Studie-
 commissie van Oost en West” was hij een ijverig
 bestuurslid, waarbij zijn persoonlijke bekendheid
 met de groote meerderheid der jeugdige Indonesi-
 die voor studiebelangen Nederland bezochten,
 zelden der Commissie van veel nut was.

Een overwegend deel heeft Abendanon ook ge-
 aan de voorbereiding der zoogenaamde „Koloniaal-
 Onderwijscongressen”, gehouden te 's-Gravenhage
 in 1916, 1919 en 1924. Hoewel het denkbeeld het
 't houden van congressen in Nederland over het
 onderwijs in Oost- en West-Indië niet van hem
 doch van het Indisch Onderwijzersgenootschap af-
 ging, hebben toch allerlei omstandigheden ertoe ge-
 leid, dat reeds de voorbereiding van het eerste
 gesprek hoofdzakelijk door hem geschiedde: zijn
 uitgebreide praktische ervaring op 't gebied van con-
 gressen in 't algemeen kwam hem hierbij uiter-
 mend te stade. Van de beide eerste congressen
 hij inderdaad de ziel en de drijvende kracht, en
 wel bij de voorbereiding als bij de uitvoering: waar-
 de over die vergaderingen gepubliceerde stenogra-
 phische verslagen leest, kan zich daarvan zonde-
 moeite overtuigen. Tijdens de voorbereiding werd
 het derde Congres was zijn gezondheid reeds wro-
 kelend. Toch nam hij nog deel aan de voorafgaande
 besprekingen der bestuursleden, waartoe hij sprak-
 nu weer meermalen zijn gastvrij huis beschikbaar
 stelde; en toen de zorgelijke toestand van de con-
 greskas een oogenblik deed wanhopen aan de ten-
 gelijkheid dat het Congres zou kunnen doorgaan,
 toen was hij het alweer, die door de toezegging
 — indien het noodig mocht blijken — een ruime
 extra-bijdrage uit eigen middelen, het Bestuur
 moed gaf door te zetten. Het Congres zelf heeft
 niet kunnen bijwonen — zijn gezondheids-
 stand hem niet toe in het grillige voorjaar
 vaderlandsch klimaat te trotseeren —, maar
 der eerste gelukwensen uit het buitenland, die
 ke ons op den eersten Congresdag bereikten, ver-
 afkomstig van Mr. Abendanon uit Rome.

Eindelijk — last not least — gedurende al de 17
 van zijn verblijf in den Haag (1906-1923) stond
 huis van de familie Abendanon in de Jan v. Nasse-
 straat te 's-Gravenhage ten allen tijde gastvrij open
 voor alle Indonesische jongelieden, die korter
 langer tijd in Nederland vertoefden. Het was
 oprecht verlangen, en voor hem een groote ver-
 de, voor hen allen een vaderlijk vriend, desgevr-
 ook een belangeloos raadsman en een goed en
 maan voogd te zijn. In den vollen, waren zijn
 woords stond hij altijd „met raad en daad”
 hen klaar; met welke bezwaren en moeilijkhe-
 zij zich ook tot hem wendden, in welke omstan-
 heden zij ook verkeerden, zij konden altijd op
 rekenen. De, wel voor een ieder hunner duidel-
 klare zuiverheid zijner beweegredenen, gepa-
 aan zijn persoonlijkheid en optreden, — „ex-
 inch a gentleman”, waarbij vanzelf al elke ged-
 te aan rassenmeerderheidsgevoel was uitgeslo-
 — was oorzaak dat de meesten hunner, zij 't
 binnen zekere grenzen, hem vertrouwen schonk-
 zelfs in later jaren toen — hoofdzakelijk onder
 litieke invloeden — de mentaliteit der jong-
 onder hen tegenover Europeanen hier te lande
 wijzigde. Het spreekt vanzelf dat, waar sympto-
 van de bedoelde minder sympathieke houding zie-
 voordeden, dit wel in de eerste plaats door Ab-
 danon betreurd werd, immers hijzelf had een gro-
 deel van zijn leven besteed aan de bevordering
 van eene vertrouwelijke verhouding en hartel-
 samenwerking tusschen Nederlanders en Indo-
 siërs. Maar al kon hij in verscheidene gevallen
 wijze waarop de veranderde stemming tot uit-
 kwam geenszins goedkeuren, in zijn houding teg-
 over hen bracht dit geen verandering, ook al

Dr. A. VAN THYN
 BENTINCKSTRAAT 31
 DEN HAAG - TELEF. 5132

Privaatlessen Wiskunde

DE VRIJE SCHOOL

Gevestigd VAN SPEYKSTRAAT 46

'S-GRAVENHAGE

LAGER ONDERWIJS EN OPLEIDING TOT HOOGER ONDERWIJS

volgens nieuwe pedagogische inzichten.

5244

Spreekuur dagelijks van 11.30 tot 12.30 uur of na voorafgaand overleg

hij geenszins blind was voor de feiten en om-
digheden, welke de verhoudingen hebben be-
doeld, zoodat, indien hier van schuld sprake
zou zijn, deze zeer zeker niet uitsluitend bij die
Indische en daardoor wat heetgebakerde Indonesi-
sche jongelieden moet gezocht worden. Hij was en
bleef in daden en in gezindheid „semper idem”.

Wanneer we ten slotte de balans opmaken van
het leven, waarvan in de voorafgaande bladzijden
de Koloniale geschiedenis werd een oppervlakkige schets te geven,
kan men zich niet verheelen, dat niet zelden
het sentiment een te groote plaats is ingeruimd
over nadeele van het praktisch inzicht, wat weer niet
van heden drong tot een stijfhoofdige doorzetten van
eenmaal opgezet plan, waar een verstandige
oerzoekelijkheid voor goeden raad van meer prac-
tische en aangelegde vrienden wellicht voor schadelijke
zijn drijving zou hebben behoed of mislukking zou
van heden voorkomen; in vele gevallen ware dan véél
bij uitbereikt in de richting, door zijn vooruitzien-
samen blik, die Mr. Abendanon niet kan worden ont-
recht, als de éénig juiste aangewezen.

Maar, afgezien nog van het desniet tegenstaande
stand gebrachte, staat tegenover het gesigna-
nisme de tekort aan contante resultaten, de prachtige
ontwikkeling, volledig en eerlijk, nooit-verflauwend
en nooit-ontmoedigd, waarmede hij tientallen van
afgegaan heeft geijverd en gestreden voor een doel, dat
hij sprak maakt op de sympathie van elken Ne-
derland, die in de inheemsche bewoners van In-
dië nog iets anders heeft leeren zien dan instru-
men ten dienste van de Europeesche groot-
industrie. Die ongeëvenaarde toewijding vond haar
verrijking en prikkel in een hoog nationaal gevoel van
dat tegenover de bevolking van het land, voor
de ontwikkeling en vooruitgang naar zijn vas-
te verrijking Nederland een groot deel verant-
woordelijkheid draagt.

Mer nu ligt Mr. Abendanon's betekenissen, in dit
licht vooral heeft hij zijn landgenooten een voor-
beeld gegeven, dat door zijn zeldzame gaafheid en
overheid eerbied en bewondering afdwingt: moge
we inzien dat het ook navolging verdient, ja
dat. En wat de Indonesiërs betreft, het kan ons
leuning schenken, dat zij allen, zonder onder-
scheid van politieke kleur, in Mr. Abendanon on-
verwilt en waardevol een oprecht vriend van hun volk
kennen en waardeeren.

Leiden, Januari 1926.

Een belangrijk Boek.

Koloniale Geschiedenis, door Dr. H. T. Colenbrander, Hoogleraar te Leiden.

I.

de rede, die Prof. Colenbrander in October j.l.
bij de aanvaarding van het Hoogleeraarschap
de Vaderl. Geschiedenis, kondigde hij de ver-
rijking aan van een werk van zijn hand over de
geschiedenis onzer koloniën. Nog vóór het oude
verspreken was, verschenen bij de firma Mar-
tius Nijhoff deel I en II dezer Koloniale Geschie-
denis. Een bespreking van dit belangwekkende werk
heeft niet te wachten, tot het derde deel het licht
ziet, daar elk deel een afgerond geheel op
zich vormt. Deel I, Algemeene Koloniale Ge-
schiedenis, behandelt de historie der koloniën van
een groter volkeren; Deel II geeft onze West en de
Oost van 1816, terwijl het laatste deel de Oost van
tot heden zal beschrijven. Onze bespreking
zullen heden zal uitsluitend over het eerste deel loo-

terrecht acht Prof. Colenbrander het voor de
Indische ambtenaren, voor wie dit boek in
zake is bestemd, noodig, ook iets van kolo-
niale verhoudingen in het algemeen te weten en
toe biedt dit deel volop gelegenheid. Na een in-
leiding, waarin de schrijver de verschillende typen

van koloniën (ook dominions en protectoraten) be-
spreekt, begint hij met de behandeling der kolo-
niën van Portugal. De oorzaken van het zoeken
naar en het vinden van zeewegen naar Indië en
Amerika worden hierbij tevens onder de oogen ge-
zien. Bij de beschrijving van de opkomst, bloei en
ondergang der Portugeesche koloniën sluit zich in
hoofdstuk III de geschiedenis der koloniën van
Spanje aan, waarvan de huidige overblijfselen,
„alles bij elkander, een schameler restant dan zelfs
dat van Portugal” vormen.

Hoofdstuk IV, Noord-Amerika, geeft uit den aard
der zaak hoofdzakelijk Engelsche geschiedenis, met
belangrijke Nederlandsche en Fransche invloeden.
Met de onafhankelijkheid der V. S. eindigt hier
eigenlijk het „Koloniale”, maar in de hoofdstukken
V, VI en VII behandelt de schrijver vrij uitvoerig
de politieke en oeconomische ontwikkeling der Ver-
eenigde Staten tot op heden. Waarom hij dit doet,
leert de Inleiding; immers het is „zeer belangwek-
kend den groei na te gaan van 't grootste der staats-
wezens, die zich uit de koloniale betrekking heb-
ben losgescheurd om een zelfstandig bestaan te lei-
den.” Eenigermate geldt hetzelfde (al is hier geen
volledige autonomie verkregen) voor Canada met
Nieuw-Schotland, Nieuw-Brunswijk, etc. (hfd. VIII)
en Australië met Nieuw-Zeeland (hfd. IX), dat we
van de eerste ontdekking door de Hollanders, via
de strafkolonie aan Botany-Bay tot de Common-
wealth volgen. Hier treft den lezer het vlugge tem-
po der moderniseering: Victoria voert in 1856
reeds den 8-urigen arbeidsdag in; Nieuw-Zeeland
kent in 1893 reeds vrouwenkiesrecht, etc.

Met vrijwel gelijke uitvoerigheid als Noord-Ame-
rika en de V. S. wordt nu in de hoofdstukken X tot
en met XIV Zuid-Afrika's geschiedenis behandeld,
die voor ons, Nederlanders, nog meer dan de eer-
ste van belang is. Niet alleen door het verband,
waarin het eerste deel dezer geschiedenis met onze
Compagnie slaat, maar misschien meer nog door
onze stamverwantschap met de Afrikaanders. We
zien het ververschingsstation van v. Riebeeck onder
V. d. Stel een eigenlijke kolonie worden; maken
kennis met de eerste nationale partij (de Graaf-
Reinetten) en leven na de komst der Engelschen
den voortdurenden strijd mee van Boer en Brit,
wier tegenstelling in hoofdzaak beruiste op de ver-
schillende wijzen, waarop zij het natu-
stuk bezagen. In een kleine honderd pag.
den we hier een uitnemende geschiedenis van Zuid-
Afrika, die een helderen kijk op den huidige to-
stand geeft.

Het nu volgende hoofdstuk XV, Britsche Rijks-
organisatie, schetst de verhouding van Engeland
tot zijn koloniën en Dominions en geeft elks mate
van zelfregering aan. Dit hoofdstuk gaat vooraf
aan dat deel van het werk, dat voor ieder, die in
ons Indië belang stelt, wel het meest belangrijke
is, n.l. de geschiedenis van Britsch-Indië. Want niet
slechts geldt deze voor een groot deel een gebied,
waar ook Nederlanders werkzaam waren, maar we
vinden hier bovendien een rijk en uitgebreid mate-
riaal ter vergelijking en leering. Men leze, wat hier
staat over de Brahmaansche, Boeddhistische en
Mohammedaansche godsdiensten, over zelfbestuur,
zending, onderwijs, landrente, etc. In dit hoofdstuk
is ingelascht een overzicht van de Russische poli-
tiek in Azië, die van veel invloed is geweest op de
binnenlandsche ontwikkeling van Britsch-Indië.
Hoofdstuk XVIII sluit hierbij aan met de overige
Britsche koloniën, waarvan ons de Straits-Settle-
ments (waartoe ook de Kokoseilanden behooren)
allicht het meest interesseeren.

Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan Egypte,
dat wel nooit een eigenlijke kolonie van Engeland
is geweest, maar toch in een enigszins af-
hankelijke verhouding van dit land heeft gestaan
en nog staat. Met dit hoofdstuk is Engeland, de
kolossus onder de koloniseerende naties, afgehan-
deld. Nu volgen de jongere koloniseerende mogend-
heden: Frankrijk met zijn talrijke bezittingen in

DIAMOND ICE CREAM
voor Room Ijs

is een samenstelling van prima
grondstoffen, waarmede in 15 min.
het beste Vanille Ijs bereid kan
worden. Koud opdraaien, zonder
eenige bijvoeging. DIAMOND ICE
CREAM bevat Eieren-bourbon,
Vanille-Suiker, kortom alles wat
de eerste klas kok gebruikt, in
bussen à 4 Kg. netto inhoud, met
gebruiksaanwijzing. Inclusief en
franco alles f15.—, bij groote af-
name korting.

DIAMOND ICE CREAM
bevat 5 krim.

Tjamperanja dari bakal bakal
nomor satoe, djadi dalam 15 menit
bisa dapat es panili yang paling baik.
Dingin di poelar tida tamba barang
lain. Ini DIAMOND ICE CREAM
tjamperanja telor Bourbon, goela
panili, segala barang yang terpakai
oleh koki nomor satoe Satoe bus
isi 4 Kilo bersi dengan atoe-
ranja dan kirimnja pranko f15.—.
Potongan di kari, keloe pesan
baniak. 5055

JOH. B. SCHOLTEN, Brouwersgracht 288, AMSTERDAM.

Haarlem en Omstreken.

Haarlemsche Begravenis-Onderneming

R. Smink

Kinderhuisvest 29-33

Haarlem

Eigen Rouw- en Volgauto's

Speciaal Aares voor Crematies

GEZ. VAN DEN HAAK

HAARLEM - KINDERHUISVEST 27 - TEL. 10118

OPGERICHT ANNO 1881

FIJNWASSCHERIJ

BEHANDELD:

BOORDEN - OVERHEMDEN

BLOUSES en JAPONNEN

IN ALLE STOFFEN

TAFELGOED en GEHEELE WASSCHEN

Comestibles- en Delicatessenhandel

JACQUES PIJL, Cuisinier

BLOEMENDAAL

Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262

Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

HANDEL IN BINNEN- EN BUITENLANDSCHE BIEREN

BOTTELARIJ

MEDICINALE- en BRONWATEREN
geregelde versche vulling

DEPOT VAN WIJNEN

der Firma JAGER GERLINGS, Hofleverancier
en DE LUZE & FILS

BINNEN- EN BUITENLANDSCHE LIKEUREN
GEDISTILLEERD - WHISKY - CHAMPAGNE

Dagelijksche opnamen van bestellingen met
directe bezorging.

Aanbevelend,

C. CASSEE

Bloemendaalscheweg 14 Telef.-Interc. 22265

STOEL's

WONINGBUREAU
BLOEMENDAAL

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

FIRMA J. VAN DER WOLF

BANKETBAKKER

5227

Specialiteit in Lekker-Lekker

DEN HAAG

PRINSESTRAAT 120-122 TEL. 12220

HOTEL-RUBRIEK

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. 5058 Str. k. en w. w. op de logeerk.	BESCHIKBAAR.
Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 029 OOSTERWIJK & v. D. LUIJ	BESCHIKBAAR.
BESCHIKBAAR.	Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035
TEHUIS v. KINDEREN vanaf 2 j. doorl. en tijd, gr. tuin. Holl. en ind. ref. „Sunny Home“, Veur b d. Haag.	Zuster E. KREEFT, Laan v. Meerdervoort 545, Den Haag. Vrije Etage dispon. bev. 4 Kamers en Keuk. 5175

HAARLEM EN OMSTREKEN.

Pension DEKKER Parklaan 69 5120 HAARLEM	BESCHIKBAAR.
---	--------------

MAISON DE HELD

VAN HEURNESTRAAT 78 - DEN HAAG

EERSTE KLAS INRICHTING VOOR HET UITZENDEN VAN DINERS

BESTAANDE UIT: 5186

LUNCH f 0.80	DINERS f 1.00	DINERS f 1.10	DINERS f 1.20	DINERS f 1.75
Vleesch Groente Aardappelen en Compote	Soep Vleesch Groente Aardappelen of Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen en Dessert	Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert	Voorgerecht Soep Vleesch Groente Aardappelen Compote en Dessert Visch of wild

PRIMA KEUKEN - BEZORGING PER AUTO
LEVERING VAN EXTRA DINERS AAN HUIS!

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onnisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

Pension Mevrouw OP 't HOLT

KRULLELAAN 37 5000 ZEIST.

Munt uit door goeae keuken en bilijke prijzen

Wordt door goeode Indische Familie's aanbevolen.

MAISON BLOM
2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703
Het adres voor
Diners aan huis bezorgd 5017

Schoen-Magazijn PAANAKKER

Alléén ZOUTMANSTRAAT 43^a - Den Haag
TELEFOON 30869

Ontvangen een mooie collectie

DAMES- EN KINDERSCHOENEN IN DIVERSE PRIJZEN

Afrika, het belangrijke Indo-China en de vele kleinere, België (aanvankelijk Leopold II privé) met de Congo, de korte geschiedenis der Duitse koloniën, Italië, de Vereenigde Staten (Cuba en de Philippijnen) en Japan.

Op één punt bracht de lezing ons een teleurstelling, die we niet verzwijgen willen. Zij, die het Indië van de laatste jaren kennen, weten dat er, zoolwel bij de regeering als bij vele vooraanstaande Inlanders, een levendige belangstelling bestaat voor de Philippijnen, na aan Indië liggende, met een bevolking, verwant aan die uit het Oosten van onzen Archipel. En de Philippino's worden door Amerika opgeleid tot zelfbestuur! De belangstelling heeft zich meermalen geuit in wederzijdsche bezoeken van ambtenaren en autoriteiten. Welnu, aan het Amerikaanse bewind op genoemde eilanden wijdt de schrijver drie bladzijden. We hadden er graag eenige tientallen bij gezien. Ook uit de betrokken literatuuropgave blijkt wel, dat verschillende belangrijke werken over dit onderdeel niet zijn geraadpleegd. We noemen er enkele:

Maximo Kalaw: Selfgovernment in the Philippines.

H. Miller: Economic conditions of the Ph. Islands.

Dr. G. J. Nieuwenhuis: Opvoeding tot Autonomie. Doch dit is slechts een kleinigheidje bij de rijke stof, die het boek biedt. Ons oordeel is: een prettig geschreven, uiterst leerzaam werk en een kostelijke inleiding tot de geschiedenis der Nederlandsche koloniën. Een zorgvuldig bewerkt register vergemakkelijkt het opzoeken.

De uitgave is keurig; jammer dat de kaarten, die het titelblad belooft en waaraan men bij het doorwerken inderdaad behoeft gevoelt, ontbreken. Komen die misschien pas na het derde deel?

Dr. F. W. STAPEL.

Van Week tot Week.

Dinsdag 2 tot Maandag 8 Febr. 1926.

Indologische leergang. De 17e Indologische leergang van het Koloniaal Instituut (afd. Volkenkunde) te Amsterdam, zal van 15 Maart tot 12 Juni gehouden worden.

Hollandsche onderwijzers voor Indië. De Ind. regeering heeft zich dezer dagen telegrafisch tot den Minister van Koloniën gewend met het verzoek om zoo mogelijk dit jaar 150 Nederl. onderwijzers, in het bezit van de zgn. lager-akte, in opleiding te nemen voor de hoofdakte onder verband voor den Indischen dienst. De te lage aan die opleiding verbonden, thans bedragende f 900.— per jaar, is tijdelijk tot f 1200.— verhoogd.

Mr. L. M. Schoorel. Tot lid van den Raad van Justitie te Semarang is benoemd Mr. L. M. Schoorel, thans tijdelijk buitengewoon lid van dien Raad. (Aneta, 3 Febr.)

Generaal-Majoor C. J. de Bruyn. Met ingang van 5 Mei a.s. is aan den Generaal-Majoor der Genie, C. J. de Bruyn te Bandoeng, op zijn verzoek eervol ontslag verleend. Als zijn opvolger is benoemd de Kolonel P. A. van der Burg. (Aneta, 3 Febr.)

M. Ypelaar. Te 's-Gravenhage is, in den ouderdom van 68 jaren, overleden de heer M. Ypelaar, oud-Hoofdingenieur van den Waterstaat in N.-I.

Groote brand te Menado. Bij een grooten brand aan den Chineschen weg te Menado, welke aan kwaadwilligheid wordt toegeschreven, zijn verscheidene kantoren van Europ. handelsfirma's en toko's uitgebrand; de schade wordt geraamd op drie ton. (Aneta, 5 en 6 Febr.)

Univers. examens. Leiden. Taalkundig ex. Indologie P. Ridder. — Taalk. cand. ex. Indologie E. Luring.

Hulde-adres Volksraad. De deputatie, die omstreeks 17 Febr. het hulde-adres van den Volksraad aan H.M. de Koningin zal aanbieden, bestaat — naar het Haagsche Aneta-kantoor verneemt — uit Dr. J. C. Koningsberger, Mr. A. A. Galestin en Mr. R. A. A. Fruin (resp. oud-voorzitter, oud-lid en lid van dien Raad).

Onderscheiding. Bij Kon. Besluit is benoemd tot officier in de Oranje-Nassau-orde de kapitein D. W. Buys, van het Oost-Ind. leger, lid van de wetenschappelijke expeditie naar Oost-Borneo.

Theefabriek afgebrand. Aneta seint dd. Tasi, 8 Febr.: De theefabriek Galoenggoeng is afgebrand. Oorzaak onbekend. De fabriek was verzekerd f 140.000.—.

Kunst, Kunstnijverheid en Huishouding

Maleische Kunstuitingen.

Van bevriende zijde werd onze aandacht gevestigd op het aan *British Malaya* gewijde Augustus-aflevering van het zoo fraai geïllustreerde, in de Engelsche geschiedenis en daarom misschien in Nederland niet te weinig bekende tijdschrift *Inter-Ocean* (1). Daar de daarin beschreven toestanden van het eiland Malakka, ook op kunstgebied, van zelf vele overeenkomsten vertoonen met die van het Indonesië, kan 't van nut zijn hier enkele vermeningen te trekken.

Die smalle landtong, zuidelijkste punt van het land van Azië, tusschen Sumatra en Borneo ten Noorden door Siam begrensd, is een zeer rechte streek, voornamelijk dank zij de rijkvloedende bronnen harer tweeling-industrieën: rubber en bewijzen o.a. de drie groote havenplaatsen: Singapore, Penang en Port Swettenham. Het historisch oorsprong van het gebied is samengesteld: „The Portuguese were the first Europeans to found settlements on the island. They were followed by the Dutch, and then by the British. The British occupation was effected in stages, and by arrangement rather than by force. The Malays ceded Penang in 1786, the Dutch up Malacca and the Dindings in 1824, Singapore acquired from the Malays in 1819, Perak became a British protectorate in 1872, Selangor in 1874, Negri Sembilan in 1874 and Pahang in 1888. The last of these states federated themselves under British protection in 1909 ceded to Great Britain her sultanates over Kedah, Kelantan, Trengganu and Perlis, Penang, Malacca and the Dindings of the Crown Colony of the Straits Settlements and the Malay States. Johore, Kedah, Kelantan, Trengganu and Perlis are called simply Malay States.”

De portretten der Inlandsche vorsten doen zeer de meesten hunner reeds vereuropeesde. H.H. Sir Ibrahim, Sultan van Johore, met een reeks Engelsche titels achter zijn naam, verspreid zijn kaken uniform, al heel weinig van een militair; de Sultan van Perak daarentegen doet nationaal costume, meer aan een Atjehsch Hoken, terwijl de Yang di Pertuan Besar van Negri Sembilan een voor ons eenigszins belachelijk figuur zooals hij gefotografeerd werd, zittend op een den tuin, met een bediende achter zich, die van waardigheid, pajong, een damesparasol en kleurde franje, boven zijn hoofd houdt. Welk enig bewijs van ontfaarden smaak. Zoo iets is in Indonesië nog nimmer vertoond?

In een zeer belangwekkend artikel betreffende het leven der Inlanders, beschrijft Ivoor H. N. Evans spronkelijke bewoners van het schiereiland, die uit de drie zeer van elkander verschillende bevolkingsrassen: Negri's, Sakai en Jakun, waarbij zich Mohammedaansche Maleiers voegden, dezelvendestam, die Sumatra en ook de kusten der andere Maleisische eilanden bewoont. Op de *British Exhibition* te Wembley bij Londen waren bij den afdeling van hun land verscheidene hunner, die ze heugd waren, met ons Nederlandsch-Indiërs te leisch gesprek te kunnen aanknoopen. Den bij die tentoonstelling moet ook wel opgevallen de kunstnijverheid — snij-, smeed- en weefwerk — der Maleiers van Malakka in hare uitingen. Overeenkomst vertoont o.a. met die van Sumatra. *Inter-Ocean* geeft drie foto's van groepen kunstnijverheid. Op de eerste ziet men hetzelfde drijfwerk, dat in Atjeh, Palembang en Menado wordt gemaakt, in den vorm van kommen en presentieerbladen en borden, horlogevormige

1) A Dutch East Indian Magazine, covering Malaysia and incorporating Picturesque Dutch East Indies, by Kolf & Co. uitgegeven. Managing Editor is G. G. v. d. Kop, aldaar. Prijs f 1.00.

Maison NIEKER

Pijnboomstraat 43 - DEN HAAG - Tel. 33703
Voorheen Cuisinier Grand Hotel Central

Diners f 0.85 - f 1. - f 1.75
en verder uitgebreid

Indische Rijsttafel vanaf f 1.75

Official **Ford** Dealer
THE UNIVERSAL CAR

Reinkenstraat 1 K **Garage „HAMIN”** Den Haag, Tel. 34215
Service - Automobielen-Onderdeelen

kalk-étuis (selapa-padoesie), sluitstukken van kus-
loopen. De tweede foto toont de primitieve, maar
niet minder artistieke gebruiksvoorwerpen van
leiwerk: koelkannen, potten en pannen, die men
zo in Indonesië vindt, terwijl dergelijk borduur-
werk, als op de derde foto weergegeven, ook hier en
op Sumatra en elders nog vervaardigd wordt. Bij
foto's staat o.a. vermeld:

*Malay arts and crafts, silver and gold ware, em-
bery and pottery are of the most remarkable but
unfortunately these arts have almost died out (tout
me chez nous!). There are only a few craftsmen
who practice the working of gold and silver; the
Malays prefer the products of European and
European manufacture.*

*Embroidery this is a little different, although
modern art is quite different from the samples
used in the past. The modern work is flatter, yet
it is very attractive especially the articles used
at wedding presents.*

dit laatste ook ergens in Indonesië het geval?
erder lezen wij:

*There are only a few places in Perak where pottery
made, and the tools which the Malay employs are of
most primitive. A pottery-wheel is not used but
had a primitive structure of rattan.*

*regards jewellery it is also remarkable to note
it seems that in the past the craftsmen, employed
such kind of work at the courts of the Malay sul-
tans and nobles, were of Javanese nationality or ex-
tation. In the design of the old Malay silver ware
and Buddhist influence are evident. The metal
worked in low relief although there are also other
styles. Niello ware is also met with, though it cannot
be traced in Sumatra and Siam.*

Atjeh en de Padangsche Bovenlanden werd en
dit (?) dit procédé ook beoefend ter versiering o.a.
zilveren gespen en wapengevesten.

de dans- en zangkunst hebben de Maleiers, ook die
Malakka, het lang niet zoo ver gebracht als b.v. de
Balineezen. Toch worden in deze afleve-
van Inter-Ocean een paar bladzijden door R. O.
stedt, Directeur van Onderwijs der Straits Settle-
en Federated Malay States, met waardeering, ge-
aan de Pantuns. Schrijver betoogt, dat de kern van
de Maleisch zangvers een bedekte toespeling, een
seltje (riddle) is, berustend op klank- en betee-
-assimulaties, zoodat ze eigenlijk niet voor ver-
g vatbaar zijn, men kan hoogstens trachten den
er van te raden en weer te geven. Bekoerlijk in
eenvoud zijn deze pantuns bij de Maleiers, zelfs
er kinderen, zeer geliefd.

Penang wordt, volgens schrijver, tegenwoordig,
er Voor-Indischen invloed, de pantun ook gebruikt
spot- of hekeldicht.

ot suggestieve illustratie van dit artikel: de foto
een Maleisch meisje, dat schuchter wegschuilt in
sarong, welke zij over haar hoofd getrokken heeft,
dat slechts een gedeelte van haar aanminnig kop-
net de sprekende, donkere oogen, er uipiept.
venals in Indonesië geven de Maleiers van Malakka
s Westersche toneelstukken en opera's op hun
n kluchtige wijze weer, de z.g. Comedie Stamboel.
Maleiers, over de geheele wereld, houden van geest
umor.

betreffende de eerlang te Rotterdam te houden tentoonstel-
van Midden-Sumatraansche kunstnijverheid (zie
Kol. Weekbl.) zal zeker veel van dit alles te be-
eelen zijn.

Wat mag de reden zijn, dat de Engelschen, die toch elders in
Indië de stichting van kunstnijverheids-onderwijs en -Museum
bevorderd, de Kunststelingen dezer streken minder tot haer recht
doen komen?

Overzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Indië in 1925.

tegenwoordigers van het Departement van Finan-
de Javasche Bank, de Scheepvaartmaatschappijen
andere lichamen vertellen aan De Locomotief (31
blz. 4) hun meening over 1925. De algemeene toe-
is wel gunstig te noemen ten gevolge van de
productenprijzen, waardoor veel geld wordt ver-

diend en dus onder de bevolking komt. De heer R. A.
Kern, adviseur voor Inlandsche zaken, gaf een over-
zicht van de Inlandsche beweging, de heer A. J. N. En-
gelenberg, leider van den P. E. B., sprak over den politi-
eiken toestand, een verklaring, die in het bijzonder ver-
band hield met het mogelijk aftreden van den heer
Dwidjosewojo, met de rede van dr. Soetomo en den
geest van non-co-operation, De Loc. van 2 Jan. (blz.
17) geeft verslagen van interviews met mr. dr. D. Tal-
ma (de suikerindustrie) en de heeren Van Lonkhuyzen
(de particuliere en de ambtelijke vakbeweging) en
Bruyneman (de Chinese wereld).

Over de sociale taak der industrie deelde mr. dr. D.
Talma, voorzitter van het Syndicaat van Suikerfabri-
kanten in Ned-Indië, het volgende mede: Dikwijls
wordt de stelling verkondigd, dat op den ondernemer
de moreele verplichting zou rusten, om in het belang
van de welvaart der bevolking, temidden waarvan hij
zijn bedrijf uitoefent, werkzaam te zijn. Dat kunnen
wij in dien vorm niet erkennen. Ons doel is: ons pro-
duct onder zoo gunstig mogelijke voorwaarden op de
meest economische wijze te produceeren en te reali-
seeren, en daarvan hangt de keus der middelen af.
Maar dat belang — en daar leg ik den nadruk op —
ligt, behalve in de best mogelijke technische uitrusting
der industrie, zeker niet in de laatste plaats op het ge-
bied der materiele voorwaarden, welke de industrie
verschafft aan hen, die direct of indirect voor haar
werkzaam zijn dan wel grond of andere hulpmiddelen
te harer beschikking stellen. Ook eischt haar eigen be-
lang, dat zij in de streken, waar zij werkzaam is, orde,
rust, hygiëne enz. aantreffe. Voor de schepping van deze
factoren heeft de suikerindustrie in ruime mate bij-
gedragen, niet alleen door belastingen en andere hef-
fingen, maar ook door bijzondere uitgaven. Ik tred niet
in details, maar het is overbekend, wat de industrie
met eigen middelen heeft gedaan op het gebied van
medische behandeling en ziekenverzorging; bestrijding
van volksziekten; aanleg en verbetering van verkeers-
middelen; woningbouw; desaverbering; drinkwater-
voorziening; verbetering van den grond en van de In-
landsche cultures; aanleg en verbetering van irrigatie-
werken en zooveel andere zaken meer, waarvoor bij-
zondere reserves moeten worden aangehouden; dus-
danige uitgaven worden eenvoudig ten laste van de
exploitatiekosten gebracht. Bijzondere aandacht ver-
diene wel de irrigatiewerken, die, door de onderne-
ming aangelegd, en die, in verband met het stelsel van
cultuurwisseling en met de bepaling omtrent het ma-
ximum gedeelte van den bouwgrond, dat de suiker-
industrie mag occupeeren, in meerdere mate voor de
bevoeling van de bevolkingscultures dan aan de su-
keronderneming zelve ten goede komen. Die werken
zijn eigendom der gemeenschap, die eigenlijk door die
gemeenschap hadden moeten worden betaald. Steeds
zullen wij werkzaam blijven in het belang van de be-
volking en zullen wij de bij ons aangesloten onderne-
mingen aansporen, om de tengevolge van de regeerings-
bedreiging gestaakte reserveering of besteding van
fondsen, weder te hervatten. Maar een noodzakelijke
voorwaarde daartoe is, dat de overheid zich onthoudt
van een dwingend en regelend optreden terzake. (Zie
mede Soer. Hbl. 29 Dec. 3de bl.: Nieuwe uitspraak, Z.).

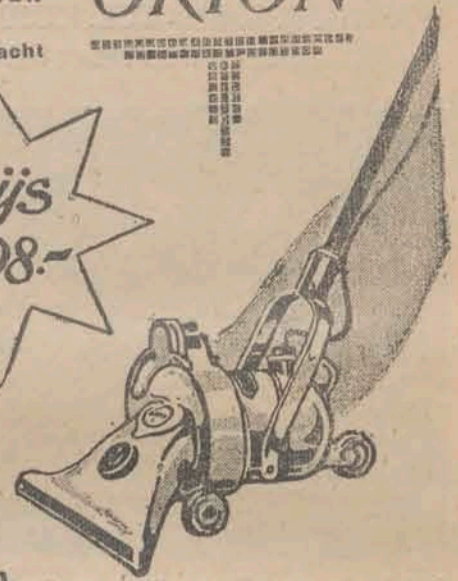
De heer Bruyneman, onderhoofd van het kantoor
voor Chinese zaken, sprak over Chinese zaken:
Politieke opleving, Chinese belangstelling in de pu-
blike zaak, en het communisme. Volgens hem is, wat
de Chineezzen in Ned-Indië betreft, wel een van de be-
langrijkste feiten in het afgelopen jaar geweest, dat
bij de Chineezzen een verhoogde belangstelling was te
constateeren voor de verkiezingen, in het bijzonder
voor die van den Provincialen Raad van West-Java.
Vroeger hielden de Chineezzen zich afzijdig van al wat
verkiezing was, maar het betere doorzicht breekt thans
baan. Men is thans uit onder de knoet van de kleine
minderheid, die de menschen altijd voorhield, dat ze
niet aan verkiezingen moesten meedoen. Voor de drie
in den provincialen raad beschikbare plaatsen hadden
zich wel 20 candidaten opgegeven. Het inzicht, dat de
belangen van de Chineezzen hier te lande staan en val-
len met die van Indië, breekt meer en meer baan. Men
ziet in, dat het heil niet van buiten moet komen en dit
is een verblijvend verschijnsel, al valt het niet in den
smaak van een blad als de „Sin-Po”. (Zie ook de Java-
Bode, 2 Jan.: De provincie). Ook zijn er tekenen, dat
de Chineezzen zich politiek willen gaan organiseren.
Van de overige maatregelen noemt de heer Bruyneman
het feit, dat de Regeering er thans toe overgaat, te Ba-
tavia, Semarang en Soerabaja Hollandsche-Chinese
meisjesscholen op te richten en dat de Chineezzen zijn

N.V. „EXIMA” - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER
met de
enorme zuigkracht

ORION

Prijs
f 98.-

Showroom

AMSTERDAMSCH VEERKADE 8

5231 TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalings-voorwaarden verkrijgbaar **f 6.40 per maand**

DE ORIONSTOFZUIGER

is verkrijgbaar bij

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau

Copernicusplein 9 Telef. 31009 'S-GRAVENHAGE

5242

J. M. HERMANS

v. Tuylstraat 3,
VOORBURG

(Post Den Haag)

TUINAANLEG EN ONDERHOUD

LEVERING VAN DIVERSE PLANTEN EN BLOEMBOLLEN

Prijsopgaaf zonder verplichtingen

SOLIED ADRES

Maison H. SIMONS 's-Gravenhage.

MANTELHUIS

HEULSTRAAT 13, n. „Oost en West”

JAPONNENHUIS

NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Confectie

Voordeelige prijzen!

5056

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage
Diverse methoden van geneeskrachtige baden
Voorkoming en opheffing van obstructie bij de
periodieke circulatie

HUIZE „ILEX” (— bij de —) **RIJSWIJK**

5197 Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak

Directie: HAGE

Telefoon RIJSWIJK 150

„KEIZERSHOF”

v/h Firma SCHADE & OLDENKOTT

5129

SPUISTRAAT 2 hoek Veenestraat DEN HAAG

Speciaalhuis in:

Wollen-, Zijden-, Katoenen- en Fluweelen Stoffen

(Steeds ingang van Nouveautés)

f 1.75

DANS-INSTITUUT DE HEER EN MEVROUW BROK

DIPLOMÉ

HOFWIJKPL. 74c - TEL. 13959 - DEN HAAG

GEVESTIGD SEDERT 1912.

Privé-Danslessen voor Dames en Heeren van elken leeftijd. Dagelijks en op ieder uur. Condities: 1 persoon per lesuur f 2.50, 2 personen per lesuur f 3.50, 3 personen per lesuur f 4.50, 4 personen per lesuur f 5.50. Vele Ind. families genoten bij ons (tot hun volle tevredenheid) Dansonderwijs. P.S. Laat u echter nooit wijsmaken, dat men u de moderne dansen kan aanleeren in 3 à 4 lessen, dit toch is groote misleiding. 5223

**Electrische- en
Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
GEZ. v. D. BOSCH & Co.
Dirk Hoogenraadstr. 168, Scheveningen**

**Eigen waterinstallatie
Beslist zacht water**

ZENDT PRIJSCOURANT OP AANVRAAG
Speciaal ingericht voor het wassen van
GORDIJNEN en FIJNGOED 5221

DENKT
U wel aan ons blad voor
Uw reclame?

VILLA TE KOOP.

Heeft van dubb. VILLA, beneden Hal, 2 Kamers (suite en erker) overdekt Terras, Ontvangkamer, Keuken, Closet. Waterleiding, Gasleiding, Electrisch licht. Etage: 3 groote Slaapkamers met twee Balcons, vaste Waschtafels, Badkamer, Closet, groote Zolder, Dienstb. kamer, Schuur en aangelegden Tuin, dicht bij Station, schitterend uitzicht. Koopprijs slechts f 8700.— bij P. MAN, Steenhofstraat 5 bij 't Station Soestdijk. Vraagt gratis en franco Woningcourant. 5180

Koude in Holland

Bestel Uw Brandstoffen bij de
Handelsvennootschap
v/h C. BOSMAN & Co.

te Den Haag. U bekomt prima kwaliteiten tegen scherp concurreerende prijzen. Vraagt prijscourant bij aankomst in Holland

Kantoor en Magazijnen:
2e Lulofdwarsstraat 14 (Laakhaven)
TELEFOON 16801 en 32570. 5089

's-Gravenhaagsche Begrafenis-Onderneming

G. LOOIJE, Tasmanstraat 57, DEN HAAG

Telefoon 33788 - Postrekening 463

begonnen met de oprichting van *poliklinieken* voor alle landaarden, ook een mooi teken van interesse in de publieke zaak. Dan noemt de heer Br. nog de externalisering van de 5 *Chineesche journalisten*, die, in China gekomen, zich ontpopten als kiesmannen voor het Chineesche parlement. Het communisme is ontegenzeggelijk toegenomen. De Inlandsche communisten konden geen vergadering houden, of de Chineesche waren er ook aanwezig. In de pers wordt dan het aantal door de belanghebbenden echter overdreven, de rapporten wijzen anders uit. Bij de herdenking van Soen Yat Sen hebben de Inlandsche communisten die „beleefdheid“ beantwoord door daar ook aanwezig te zijn. Communisme is eigenlijk niet het juiste woord. Het is de nationalistische beweging, waarvan de communisten zich meester willen maken. Nu kunnen de Chineesche voormannen wel zeggen, dat samengaan een einde zal nemen, zoodra men de communisten niet meer noodig heeft, maar de groote vraag is: zullen deze heeren zich er uit laten gooien? Zinovieff heeft toegegeven, dat zulks wel is gebeurd in Turkije, maar hij voegde er bij, dat dit niet meer zal voorkomen. En wat men van deze Russische heeren ook moge zeggen, het zijn geen knapen, die met zich laten spotten. Toch voelt de meerderheid der bevolking niet veel voor het communisme. Men is over het algemeen wel tevreden. Een verblijdend verschijnsel is de reactie, die ontstond bij het overlijden van den hoofdredacteur van de „Sin Po“ en de belangstelling voor de verkiezingen ondanks alles, wat de voormannen daartegen schreven.

Gemeenteverkiezingen. Beperking van kinderarbeid.

Het *Bat. Nwsbl.* (30 Dec.) ontleent aan de „*Javasche Crt.*“ (29 Dec.) een ordonnantie, waarbij de *regeling der verkiezing van leden van gemeenteraden* en wat daarop betrekking heeft, is herzien en opnieuw vastgesteld. De verkiezing zal voortaan plaats hebben voor elke bevolkingsgroep afzonderlijk. De tijd der periodieke verkiezing is de derde Dinsdag van Juni. De leden treden om de vier jaren af op den derden Dinsdag van Augustus. Op der derden Dinsdag van Augustus 1926 treden alle leden van alle bestaande locale raden af. Kiesbevoegd is ieder mannelijk Nederlandsch onderdaan-ingezetene, die voldoende kennis van lezen en schrijven heeft, 21 jaar oud is en in de inkomstenbelasting is aangestagen over minstens f 300 's jaars. De eisch dat de belasting betaald moet zijn, is komen te vervallen. De ordonnantie treedt 1 Januari 1926 in werking.

Bij Staatsblad No. 647 is een ordonnantie vastgesteld — aldus de *Deli Crt.* (4 Jan.) —, waarbij maatregelen zijn getroffen ter *beperking van den kinderarbeid en den nachtarbeid van vrouwen*. Deze ordonnantie zal 1 Maart 1926 in werking treden. Behoudens nader genoemde voorwaarden is het vergund tusschen 10 uur n.m. en 5 v.m. vrouwen arbeid te doen verrichten in de suikerfabrieken gedurende den maaltijd, vezelfabrieken, cassavemeelfabrieken, olie- en palmoliefabrieken en de zoutfabrieken te Krampon en Kaliangnet (Madoera). Het hoofd van het kantoor van Arbeid kan voor door hem te bepalen tijdperken en onder door hem vast te stellen voorwaarden vergunning verlenen om vrouwen, tot een bepaald aantal, arbeid te doen verrichten tusschen 10 uur n.m. en 5 uur v.m. in de navolgende bedrijven: theefabrieken, koffie-etablissemanten, tabaksondernemingen, rüstpellerijen, kapokzuiverings-etablissemanten, vuurwerfabrieken en batikkerijen. Ook kan het hoofd van het K. v. A. voor nachtarbeid onder door hem vast te stellen voorwaarden, op grond van speciale bedrijfseischen, vergunning verlenen voor bepaalde fabrieken, werkplaatsen of ondernemingen, niet vallende onder de bedrijven in bovengenoemde groepen vermeld.

Het plan-Deterding.

De eerste groep van jonge menschen, die, naar den opzet van het plan-Deterding, een kern moeten vormen van mannen, die Indië door eigen aanschouwing hebben liefgekregen en die liefde zullen overplanten in hun omgeving, de eerste groep is nu gevormd. Voor de volgende groep zullen wat ouderen worden gekozen uit de vele liefhebbers, die zich bij het bestuur der vereeniging „Jan Pieterszoon Coen“ hebben aangemeld. Er zal ook naar gestreefd worden onderwijzers en leeraren uit te zenden. De *Sumatra Post* (4 Jan.) juicht dit toe. Leeraren — vooral van middelbare scholen, waaruit de versche krachten voor Indië grootendeels voortkomen —, die door eigen aanschouwing Indië hebben leeren kennen, zullen even zoovele bronnen van levendige propaganda kunnen vormen, bron-

nen, die onuitputtelijk en rijkelijk zullen blijven zoodat het nuttig effect inderdaad groot is. Wanneer het fonds voorloopig daarvoor wordt dan verricht het een *prachtig werk*, dat zijn bare rente ongetwijfeld zal opleveren.

De bestuursoverdracht in Atjeh.

Met het oog op de beteekenis van Atjeh als aanleiding van de jongste gebeurtenissen in het Gewest, vermeldt de *Deli Crt.* (9 Jan.) uitvoerig en ander uit de gehouden redevoeringen bij bestuursoverdracht.

De heer Hens, nieuw benoemd lid in den achtwegenaanleg in hooge mate bevorderlijk vooruitgang van Atjeh, niet alleen op economisch vooral op politiek en bestuursgebied. Einde 1925 de weg naar Tangsé geopend en binnen kort zal de nieuwe weg over de waterscheiding tusschen Seulimeum en Padang Tidji geopend kunnen den, waardoor de doorgaande verbinding Radja—Padang zal zijn tot stand gekomen. Schijnlijk zullen gelden worden toegestaan om van Tangsé via Geumpang naar de Westkust trekken en tevens om de ontbrekende gedeelten weg, die Koeta Radja met Tjalang, Meulaboetoean en via Bakongan naar Singkel moet ver in aanleg te nemen. Het paardenpad van Tan naar Blang Kedjeren kwam zoo goed als gerealiseerd, dat uitwerking tot auto mogelijk maken. Vooral ook met behulp van militaire detachementen te Takingeun en Blang werd hier in een terrein, waar wegeaanleg niet mogelijk werd geacht, dit paardenpad over stand van 175 K.M. tot stand gebracht, over loopende over een hoogte van 2000 Meter. Het paardenpad Blang Kedjeren—Koeta-Tjané, stand van 100 K.M., verbeterd zal zijn, zal een aansluiting op den grooten weg, die Medan met Tjané verbindt, gereed gekomen zijn. Uitwerking deze paardenpaden tot wegen, geschikt voor auto zal hier in de toekomst ook op den voorgrond staan. Is dit plan tot uitvoering gekomen, dan zal die verbindingen hebben, welke vooral uit een oogpunt noodzakelijk zijn. De heer Hens is van deel, dat in Atjeh, waar ten preventieve zooveel worden uitgegeven voor de handhaving van rust, bezuinigingsoverwegingen op het gebied van wegeaanleg de wijsheid zouden bedriegen.

Gouverneur Goedhart gaf geen uiteenzetting van het bestuursprogram, maar vatte dit samen in gende bewoordingen: handhaving met alle gedeelten van rust, veiligheid en orde, het aan de koning blijven verzekeren van een kalm en vredig leven met de meest mogelijke rechtszekerheid allen, zelfs voor den geringsten man tegenover voornaamste hoofd, bevordering van de volksvoornamste behartiging van de belangen van groot-laan nijverheid en scheepvaart. Daarop deed sprake roep op aller medewerking, richtte zich daarbij Maleisch tot de Atjehsche hoofden en wees hem dat hun kompas hun den gemeenschappelijke moet wijzen bij het bestuur, dat deze weg recht bestuur rechtvaardig dient te zijn, opdat de bal evenwicht-blijft. Van weerszijden moet men elk vrouwen om daarin te slagen. Kort is mijn woord eindigde de nieuwe gouverneur, maar breed vertrouwen in een goede samenwerking ten b Atjeh.

II. UIT DE INLANDSCHE PERIODE

Het dure leven in Djambi.

De zeer loonende prijzen van de rubber de strekte rubberaanplantingen der Djambische bevolking stellen haar in staat op royale wijze te leven en hare hoogste materiele eischen te voldoen.

Volgens — in onze oogen sterk overdraven — deelingen, voorkomende in de „Pewartja Soer“ van 6 Augustus 1925, zijn de Djambiërs, ook al werkeloos, niet meer, zooals vroeger, genegen werk te verrichten, met het gevolg dat Djambi door middel der schepen van de Koninklijke vaart Maatschappij, van levende werkkrachten worden voorzien.

Wanneer iemand van elders den Djambischen gebiedt, dan zal de schoonheid van het land hem opvallen, doch wel de talrijke Ford- en Willy auto's, waarin Djambiërs in betrekkelijk aantal kleedij zijn gezeten.

GEBR. v. EGMOND

Waalddorperlaan 23 Tel. 71639
DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
Levering van alle soorten planten
— Vraagt gratis prijsopgaaf —

Gepantserde Hut- en Ruimkoffers
in alle maten
TEVENS REPARATIE-INRICHTING
Speciaalhuis in alle soorten Honden-artikelen
Honden-brood en -geneesmiddelen
WILH. TOONEN - DEN HAAG
3 GOUDSBLOEMLAAN t/o Postkantoor 5198

Die armoede is echter slechts schijnbaar, want die personen zijn zeer goeode planters, die kort te voren hunne rubber tegen hooge prijzen hebben verkocht en daarna met hunne somtijds kostbare auto's uitstapjes maken.

Ook het tooneel, dat dagelijks voorstellingen geeft, heeft nooit over gebrek aan toeschouwers te klagen, niettegenstaande de minimum entreeprijs f 3.— per persoon bedraagt.

Het is bekend dat Djambi nog niet door wegen met de aangrenzende gewesten is verbonden.

Voor de thans bestaande uitgestrektheid van 5 kilometer weg, zijn 156 auto's aanwezig.

Op het gebied van aanschaffing van auto's komen wel eens eigenaardige toestanden voor.

Zoo is in de Doesoene Moeara Tambesi een auto aanwezig, hoewel de weg in het dorp slechts eene lengte van 150 Meter bedraagt.

De weg is bovendien niet breed, hetgeen het draaien van het voertuig moeilijk maakt en rijdt men telkens een beetje vooruit en achteruit.

Men zal dat voertuig waarschijnlijk wel als een stuk speelgoed beschouwen.

Onlangs wilde een hadji zich een auto aanschaffen en begaf zich daarvoor naar een importeur.

De prijs kwam er niet op aan, doch de wijze waarop de benzine moest worden benut, moest hem nog worden geleerd.

Met elke scheepsgelegenheid komen agenten van de groote handelshuizen en groote winkels aan om te trachten handelsgoederen aan den man te brengen, welke elders niet meer gewild zijn.

Thermosflesschen, gummijassen, sportkousen voor bovenlanders, dansschoenen, enz. worden door de Djambiërs gaarne voor verkoop elders gekocht.

Een der agenten had onlangs het geluk voor een bedrag van f 20.000 aan horloges om te zetten.

De beschreven toestanden gelden zoowel die van de hoofdplaats Djambi als van de bovenstreken.

De wegen in de bovendoesoens zijn in den regel smal en modderig.

De wielrijders rijden om die reden maar tusschen de klapperboomen in het dorp rond.

De naakte jeugd gebruikt daarvoor driewielers.

De meisjes dragen wel versleten kains, waarmede men zich nauwelijks kan dekken, doch die van goeden maatschappelijken stand gebruiken daarbij vele gouden munten.

De minder geldelijk sterken doen het met rijksdaalders af.

De hoeveelheid bankpapier, welke in Djambi in omloop is, is zeer aanzienlijk.

Het is geen zeldzaamheid dat een Djambiër zijne belastinggelden en ook andere schulden met bankbiljetten van f 1000.— betaalt.

Op het laten maken van portretten, waarbij men goed gekleed is, schijnt men gesteld te zijn en legt daarbij gaarne een bankbiljet van f 1000.— neer.

En dit alles is een gevolg van de hooge rubberprijzen.

De personen, die zich met de rubbercultuur bezighouden en het koeliewerk daarbij verrichten, ontvangen maandelijks als loon 1 picol rubber, welke eene waarde vertegenwoordigt van ongeveer f 100.—

Daarvoor werken zij 20 dagen in de maand.

Het behoeft dan ook niet te verwonderen dat vele lieden, afkomstig uit Korintji, Padang, Benkoelen en van elders naar Djambi komen, met het doel bij de rubbercultuur als koelie in dienst te treden en op die wijze geld te verdienen.

Slecht volk van Batavia, weggelopen werknemers van de ondernemingen op het eiland Sumatra en gedroste dwangarbeiders van Sawah Loento vullen hun aantal aan.

De Djambiër plantte vroeger niet alléén rijst op de droge velden, doch ook rubber, waarvan hij thans de voordeelen geniet.

TE KIJKDUIN
huurt men in prijzen vanaf f 600 — per jaar
een mooi, vrij Landhuis.
Verbinding Kijkduin-Groenmarkt van 7.15 v.m. tot 12.10 n.m.
Inl. Marconistraat 39, Tel. 31652 en te Kijkduin.

aan Moeara Tambesi geschiedt dientengevolge te water, waar men dikwijls met lage waterstanden heeft te kampen.

De Djambiër is feitelijk geen koelie meer, doch man van kapitaal geworden.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

De vreemdelingen in China.

II (Slot).

De tweede internationale nederzetting is te Amoy. De concessies te Canton, Nankow, Tiensin, Kiukiang en Chinkang verschillen belangrijk met die van Shanghai en Amoy, aangezien het bestuur over de 5 genoemde plaatsen geheel in handen is van de bestuurders der Westersche mogendheid, aan wie de concessie is toegekend.

Op de plaatsen, waar handelsmarkten zijn gevestigd, leven de vreemdelingen tusschen de Chineesche bevolking, die onder haar eigen hoofden staat.

Hongkong is eene Engelsche onderhoorigheid, die door Engelsche ambtenaren wordt bestuurd, zooals Macao door de Portugeezen.

Zoowel te Shanghai als in de andere verdragshavens zijn vele fabrieken onder Westersch beheer, terwijl de handel zich hoofdzakelijk bepaalt tot invoer van Westersche goederen en uitvoer van de Chineesche producten van het land.

Het zijn de vreemde groote handelskantoren, die aan de drukke handelsbeveging het aanzien geven.

De fabrikanten leveren niet rechtstreeks hunne handelsgoederen aan de Chineesche kantoren, evenmin als deze laatste rechtstreeks hunne goederen verstrekken aan de fabrikanten.

Zoowel de Chineesche als de Westersche handelaren doen hunne bestellingen bij de kantoren der vreemdelingen.

Bij deze transacties wordt gebruik gemaakt van de diensten der compradores of Chineesche makelaars, dat zijn rijke en vrije personen, die aan het hoofd staan van belangrijke hoofd- en bijkantoren.

De inkomsten, welke worden verkregen door den Chineeschen douanediens, die onder leiding van de vreemdelingen staat, moeten dienen voor de afbetaling der schulden van de Chineesche Regeering terzake van de met de Westersche mogendheden gesloten geldleeningen.

Ook heeft die dienst het toezicht op de kustvaart.

De spoorwegen in China zijn hoofdzakelijk door vreemd kapitaal tot stand gekomen.

Het aandeel daarin van Engeland gaat de 20 miljoen pond sterling te boven.

Met de betaling der spoorwegschulden is China ten achter, zoodat het grootste deel nog te voldoen overblijft.

De obligaties zijn hoofdzakelijk in handen van de vreemdelingen.

De zeilschepen, zoowel die van de binnen- als van de kust- en zeevaart, zijn bijna geheel het eigendom van de Engelschen.

De toestanden op de fabrieken der vreemdelingen in de verdragshavens zijn beter dan die, welke op de fabrieken der Chineezen bestaan.

Dit geldt zoowel ten opzichte van de hygiënische voorschriften als van de arbeidsvoorwaarden.

Die toestanden op de fabrieken der vreemdelingen zijn de aanleiding voor de Chineesche fabrikanten om de arbeidsvoorwaarden tusschen werkgever en werknemer te verbeteren, opdat zij niet de vreemdelingen de concurrentie kunnen aanbieden.

Over het algemeen hebben de bestaande regelingen in de internationale nederzettingen wel de sympathie der Chineezen, want, terwijl elders dikwijls verwikkelingen te constateeren vallen, is het daarentegen in de Settlements rustig.

Het is dan ook verklaarbaar dat vele Chineezen derwaarts willen verhuizen en dat van de 800.000 sterke bevolking 700.000 Chineezen zijn.

Te Hongkong bestaat de bevolking voor 3/4 gedeelte uit Chineezen, die liever onder Engelsche dan onder eigen witten leven.

Het kapitaal, dat de Engelschen nu al een 80-tal jaren in China hebben gestoken, is zeer belangrijk en daaraan dankt de Chineesche handel hoofdzakelijk zijn beweging.

C. H. ERNENS, Kleermaker
Valeriusstraat hoek Danckertstr. Tel. 34836
DEN HAAG
bericht de ontvangst der nieuwste
Engelsche en Schotsche Stoffen
voor het Winterseizoen
Matige prijzen Prima uitvoering
Tevens gelegenheid voor veranderen en oppersen uwer garderobe 5029

UW ADRES
VOOR
Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen
IS
Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.
JACOB VAN CAMPENPLEIN 12
DEN HAAG - TELEF. 35212
FILIAAL: ASTERSTRAAT 107
TELEFOON 36308

J. H. STRIK & ZONEN
POELIER - DEN HAAG
CH. BOURBONPLEIN 24a - TELEFOON 71891
PAVILJOENSGRACHT 16 - TELEFOON 13252
Eigen Mesterij te Wassenaar, Papelaan, Tel. Wassenaar 153

PRIJSCOURANT.

ZWARE HEIHAZEN	f 3.50 tot f 4.—
FAISANTEN	f 2.50 tot f 2.75
WILDE EENDEN	f 1.25 tot f 1.50
TALINGEN	f 0.60 tot f 0.80
SMIENTEN	f 0.70 tot f 0.90
JONGE PATRIJZEN	f 1.60 en f 1.80
OUDE PATRIJZEN	f 0.80 en f 0.90
BRAADKIPPEN	f 1.25 tot f 2.—
POULARDEN	f 2.25 tot f 3.50
SOEPKIPPEN	f 1.50 tot f 2.—
JONGE DUIVEN	f 0.60 tot f 0.80
KORHOENDERS	f 2.25 tot f 2.50
WILDE KONIJNEN	f 1.— tot f 1.25

Schoonmaken van alle soorten Wild en Gevogelte, zeer billijk en net. 5228

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

NIJMEGEN

P. TH. VIS, BANKETBAKKER
ST. ANNA STRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT 5050
NIJMEGEN TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ
Specialiteit in Boterspeculaas

G. F. A. DRIESSEN
LANGE HEZELSTRAAT 54
BROERSTRAAT 19 naast de Kerk
NIJMEGEN

ZONSCHERMEN
JALOUZIEËN
ALLE REPARATIËN!!

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord“
Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644
FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN EN ROLLUIKEN 5038
Levering van alle soorten Timmerwerk

J. E. VAN VEEN's-GRAVENHAGE, Tel. 52981
Van Hoornbeekstraat No. 63

Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...

Extra bewerking voor ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN. 5036

Dansinstituut STATENKWARTIER
EWY DE CLERCQ
Frankenstr. 5, DEN HAAG, Tel. 53506

Het nieuwste op het gebied der Moderne Dansen.
Na Nieuwjaar aanvang nieuwe Cursussen, 4 maanden (16 lessen van 2 uur) f 25.-.

Voor kinderen vanaf 8 jaar cursus (16 maal 1 1/2 uur), in dansen en lichamelijke opvoeding gecombineerd, f 20.-. (Kleine club, intensief onderwijs).
Inscr. 10-3 en 6 1/2-7 1/2 uur.

Stelt gij belang in SURINAME?

Koopt dan de

GESCHIEDKUNDIGE TIJDTAFEL VAN SURINAME

bevattende een overzicht van alle wetenswaardigheden van de Kolonie Suriname, aanvangende met het jaar 1613 en eindigende met het jaar 1924, in tijdsoorde geschikt en voorzien van een uitvoerige Alfabetische Klapper

Samengesteld door de heeren:

J. A. BUENO DE MESQUITA, Hoofddirectie op het Immigratiedepartement en
FRED. OUDSCHANS DENTZ, Administrateur van het Militair Hospitaal te Paramaribo.

Prijs f 1.25

Verkrijgbaar bij: **M. NYHOFF & J. H. DE BUSSY**

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau „NABA”

Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

Het goedkoopste aares voor
Complete Meubeleeringen

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

Verzenaingen aoor geheel Neaerlana,
Oos- en West-Indië

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

Reparatie-Inrichting H. B. M. WEIJERS
van Speijkstraat 164 Den Haag

ALLE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN: 5031

H. Zol. en Hakk. f 2.25	D. Zol. en Hakk. f 1.50
Heeren Zolen. . . f 1.50	Dames Zolen . . . f 1.10
Heeren Hakken . f 0.75	Dames Hakken. . f 0.40
Kinderwerk naargrootte	Gen. werk f 0.50 hooger

164 VAN SPEJKSTRAAT 164
TUSSCHEN VAN DIEMENSTR. EN TASMANSTRAAT

Willem v. d. Waals

HEERENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTMAN JACOB IEPLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 31168
GEVÉSVIGD SEDERT 1916 5073

VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHEN INGERICHTE
Heeren Kapsalon

Groote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKELEN
tegen zeer concurrerende prijzen

Tengevolge van dien geringen regeeringssteun is China's koopkracht niet zoo bijzonder groot.
Vermindering van den Chineesch handel doet Engeland's invloed toenemen.

Bovenstaande gegevens geven wel een beeld van het verdienstelijk werk, dat Engeland in China verricht en dat zal ook wel de bedoeling van den inleider met zijne voordracht in de China Association zijn geweest, doch de schrijver vindt wel, dat de onpartijdigheid van het oordeel schade lijdt door het niet aanroeren van de narigheden, welke aan dat werk verbonden zijn. Als zoodanig wijst hij onder andere op het verschil in het bedrag, dat aan uitvoerrechten te Hongkong geheven wordt van Chineesche en Westersche fabriekgoederen en waardoor de Chineesche industrie ernstig wordt bezwaard.

Die Chineesche fabriekgoederen zijn dientengevolge hooger in prijs en kunnen met de Westersche niet concurreren.

Oost-en-West-Ind. Literatuur-Overzicht.¹⁾

De Indische Gids.

Febr. '26. Bij het Zilveren Huwelijksfeest van H. M. de Koningin en Z. K. H. den Prins, door Mr. S. Cohen Fzn. — Het 260-jarig jubileum van het Korps Mariniers, door M. — Een nieuwe grondslag voor de berekening van pensioenen, door N. J. van Anroo. — Schets van de agrarische welgeving in de Javaasche Vorstentanden, door Mr. J. H. Heslinga. — Kijkjes in het leven onzer Inlandsche bedienden (vervolg), door M. Nittel-de Wolff van Westerrode. — Varia. — Revue van brochures enz. — Buitenland. — Koloniale literatuur. — Wetenschap, kunst en industrie.

Koloniale Studiën.

Dec. '25. Djambi, de rubber en de Djambiër, door J. J. Mendelaar. — Vloeibare brandstof uit kolen en de betekenis daarvan voor Ned.-Indië, door Ir. A. L. ter Braake. — Het budget van een ambtenaars-gezin honderd jaar geleden, door P. van Schilfgaarde. — De Njoei-beweging onder de Lawangan-Dajaks van de Zuider- en Oosterafd. van Borneo, door J. Mallinckrodt. — Het waterschapswezen in de voormalige Zuid-Balische rijkjes Bangli en Kloengkoeng, door A. J. van der Heyden. — De coöperatieve beweging in Japan, door Dr. J. H. Boeke. — Kadastrale vraagstukken in Ned.-Indië.

Inter-Ocean.

Nov. '25. The Princes of Orange Nassau and their relations with the East, by P. de Bas. H. The Achinese embassy in the camp of Prince Maurice. — The dance, photographic studies. — The wayang throughout the centuries (by G. G. van der Kop). — Where the Hindus make their last stand. The Hindu fortress Kutah Bedah at Malang, by A. Gertis. — Legends of Sumatra, translated from the Malay.

Nederl.-Indië Oud en Nieuw.

Febr. '26. Een derde Blomhoff-schilderij van Decima, door J. C. Lamster. — Het tiende rotsgraf van Tampaksiring op Bali, door W. O. J. Nieuwenkamp. — In en om het Oostersche anker-park, door J. W. Nouhuys (voortzetting der beschrijving van verschillende anker-typen van Indonesische en andere vaartuigen).

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.

Afl. 23 (3 Febr. '26). Het zieleleven der Indonesiërs. Java (vervolg). — Resident Jacob Bosman f, door J. Koning. — Eenige andere dieren, die een rol spelen in het bijgeloof van den Minahasser, door L. Coomans de Ruiter. — Luchtvaart in Ned.-Indië, door Rs. — Twee dissertaties over Oostersche talen, door L.

De Indische Mercur.

No. 5 (3 Febr. '26). Prof. Dr. P. van Romburgh, 1855-1925. — De rubberpositie, door C. T. H. Hierness. — Nederlandsch-Indië en zijn rol in de internationale huishouding, door H. Ch. G. J. van der Mandere. — Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera (vervolg). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

No. 26 (26 Dec. '25). Landbouwend Amerika, door Prof. M. W. Senstius (slot). — Enkele gegevens over het kiemvermogen der zaden van Leguminose-soorten, door M. Kerbosch. — De vruchtbaarheid van den grond, in

¹⁾ Wegens gebrek aan plaatsruimte bepaalt zich ditmaal deze rubriek tot een inhoudsopgave van tijdschriften en vermelding van enkel titels.

VERKOOPHUIS

Groot Hertoginnelaan 101

SPECIALAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
INGERICHT

Bestaat ruim 25 jaar

DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

het bijzonder in verband met de teelt van meerjarige gewassen, door Dr. A. W. K. de Jong (vervolg).

Vulkanologische Mededeelingen.

No. 8 (1925). De aardbevingen van Wonosobo op 12 Nov. en 2 Dec. 1924, door Ir. N. J. M. Taverne. — De aardbeving van Maos op 15 Mei 1923, door Dr. Ch. E. Stehn (met platen en kaarten).

In- en Uitvoer. Jubileumnummer.

Jan. 26. De geldmiddelen van Ned.-Indië, door H. J. van Brink. — De recente ontwikkeling van de rubberindustrie, door Ir. H. van der Meijden. — Ned.-Indische houthandel en productie, door J. S. van Braam.

Missie en Zending.

Nederl. Zendingsblad Febr. '26. De vereeniging „de Anti-Christ" te Indramajoe, door J. van de Weg. — Zending Adolf Schärf f (oud zending in Suriname).

De Timor-Bode, Jan. '26. Schetsen van Kapan, door P. Middelkoop. Vrees. — Reis door Tjamplong in 1924 door Dr. C. C. A. van den Wijngaard (vervolg). — Een en ander over Key.

St. Claverbond, Febr. '26. Pastoor van Lith, S. J. f, door L. J. M. Feber (met portret). — Santosa, Historisch verhaal, door A. Soegija (vervolg). — Een wandeling door de sawahs, door Zuster Magdalena. — De Mohammedaansche vasten, door A. de Kuyper S.J.

De Macedonier, Jan. '26. Schakelscholen, door D. Pol. — Richilijnen in de medische Zending.

De Bauier, 25 Dec. '26. Kinderhuwelijken op Java.

Java-code. Cijfercode voor algemeen en privé gebruik. Samengesteld door A. Engers. (Uitgave Java-Bureau).

The geology of the Netherlands East Indies. Lectures delivered as exchange-professor at the University of Michigan in 1921-'22, by H. A. Brouwer. Recorded and prepared by L. M. Gould. With plates. (London, Macmillan and Comp).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. 1926. Nr. 1 (Bureau voor de Volkslectuur te Weltevreden).

Jan Poortenaar en zijn werk (nl. Indische schiedrijen). Met reproducties van eenige zijner stukken. Eigen Haard, 30 Jan. '26.

Carpentier Alting Stichting te Weltevreden (met ill.). (Holland Express 6-13 Febr. '26).

Van „gedierten" in het oude kasteel van Batavia, door C. Vis—Janssen van Raay (Ind. Verlofganger, 5 Febr. '26).

De bestuursvorming in Nederlandsch-Indië (slot), door Mr. S. Cohen Fzn. (Vragen des Tijds, Febr. '26).

Roselle-vezel (uitvoerig artikel), door L. (De Indische Boerderij, 27 Nov. '25).

Suriname.

Eenige dagen vóór zijn vertrek naar Suriname, om zijn familie te bezoeken, had de heer J. F. E. Waller de vriendelijkheid ons een bezoek te brengen. Van ons onderhoud deden wij mededeeling in ons nummer van 29 October. Wij spraken daar het vertrouwen uit, dat de heer Waller, die 13 jaar rubberplanter ter Oostkust van Sumatra is geweest, zijn kennis en ervaring zou aanwenden in het belang van de cultuurs in Suriname. Hierin hebben wij ons niet bedrogen.

In „De West" van 8 Januari vinden wij het verslag van een onderhoud van den redacteur met den heer Waller. Aan het hoofd staat: „Herleving der Rubbercultuur?"

Onze ruimte gedooft niet de belangrijke beschouwingen van den heer Waller hier over te nemen. De belangstellende lezer kan die vinden in de N. R. Ct. van 4 Februari, Avondblad B. Volgens het onderzoek, door den heer Waller, is de rubbercultuur in Suriname mislukt, omdat men de cultuur heeft ondernomen op de laaggelegen plantages in het alluviale kustland, in plaats van op hooger gelegen gronden.

Jaren geleden hebben wij de meening uitgesproken dat men de levensvoorwaarden van de in het wild voorkomende verwante soort, de Hevea Guianensis, had moeten bestudeeren, vóór men er toe overging de Hevea Brasiliensis aan te planten. Had het gouvernement of hadden de gezamenlijke planters, vóór men tot de cultuur overging, een ervaren rubberplanter uit Sumatra laten komen, dan was Suriname nu een bloeiend

TELEFOON 2353 TELEFOON 2353

„GARAGE ARNHEM" Utrechtscheweg 156, ARNHEM
LUXE VERHUURINRICHTING

Electrische Reparatie-inrichting. Levering van elk merk Auto, Motor of Rijwiel. Stalling, Boxes, Benzine Pomp, Stock Goodyear Banden. — Free air station.

J. F. BLOMMESTIJN

TELEFOON 2353 TELEFOON 2353

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3.

Bijkantoor: BATAVIA, Voorrij Zuid.

Gunstige Tarieven en Verzekeringsvoorwaarden.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. V. E. H.

rubberland. Men is zuinig geweest en heeft daardoor schatten verloren en aan het land een slechten naam bezorgd.

De heer Waller heeft een onderzoek ingesteld naar wat er van de rubbercultuur nog is overgebleven en is tot de overtuiging gekomen, „dat de rubbercultuur, mits oordeelkundig aangepast, goede kansen van slagen heeft in Suriname,” en hij „zou niet nalaten die overtuiging bekend te maken aan zijne principalen en anderen, die belangstellen in het rubbervraagstuk van Suriname”.

Wij hopen dat de Nederlandsche belanghebbenden bij de rubbercultuur het terrein niet zullen laten aan de Amerikanen, evenals dit het geval is met de katoencultuur en met de bauxietwinning.

„De West” van 5 Januari schrijft:

De plantage De Vrede behoorde enkele jaren geleden tot die ondernemingen, welke door de crisis in den landbouw ten ondergang gedoemd schenen. Gelukkig werd zij niet verlaten en belaste de firma Kersten zich met het allernoodigste onderhoud, waardoor voorkomen werd dat zij in bosch opgroeide.

Thans is De Vrede — met bijbehorende plantages Mon Sort en Mokka een oppervlakte beslaande van 3200 akkers — definitief overgegaan in het bezit van genoemde firma. De plantage, gelegen aan de Cottica, produceert koffie en heeft ook nog een vrij aardigen aanplant van rubber, voor welke cultuur den laatsen tijd nieuwe belangstelling is ontstaan.

In hetzelfde blad lezen wij:

„Gedenkplaat. De eerste afdeling der expeditie naar het Wilhelminagebergte is hedenmorgen vertrokken. Wij mochten de gedenkplaat zien, die de expeditie medeneemt om in te metselen in een rots aan de rivierzijde nabij het graf van Eilerts de Haan. Het is een eenvoudige cementen steen, met in looden letters het opschrift:

J. G. W. J. Eilerts de Haan,
ter nagedachtenis aan hun voorganger.

De leden der expeditie naar het
Wilhelminagebergte 1926

STAHEL
KREMER
IJZERMAN
FERNANDUS
v. OMMEREN.”

In de „Nieuwe Courant” van 4 Februari een zeer interessanten brief uit Paramaribo. Wij ontleenen daarvan het volgende. Na over de Corantijkwestie te hebben geschreven, vervolgt de briefschrijver:

„Californië is niet geworden wat het nu is door de horden gelukzoekers, die op het goud afkwamen. Slechts een enkele heeft dat rijk gemaakt, maar duizenden vonden er teleurstelling en ondergang. Eerst het „zwarte goud” heeft het land gemaakt rijk en voorspoedig. En dat „zwarte goud” heeft Nickerie overvloedig. De bodem is hoofdzakelijk rivierklei. Doch niet van die geweldig zware. Er schijnt zand doorheen te zitten, zoodat de bodem goed water opneemt en potrus genoeg is om de lucht er flink in te laten doordringen. 't Is kostelijke grond.

De suikerplantages die er zijn, werken voortdurend met goede winsten. De fabrieken zijn nog ouderwetsch, maar ze doen het. Een belangrijke factor daarbij is het beheer. Bij slecht beheer maakt men van de beste plantages niets. Een 50 jaar geleden lagen de suikerplantages, die nu zoo goed zijn, op apegapen. Toen werd het beheer toevertrouwd aan den man, die nog aan het hoofd staat. Twee en veertig jaren voerde hij den scepter en van de nietswaardige plantages heeft hij gemaakt goudmijnen. Terwijl de suikerplantages aan den overkant, in Demerara, om gouvernementssubsidie roepen, daar ze het anders niet bolwerken kunnen, floreeren die aan den Hollandschen kant. Door overleg en zuinig beheer. Niets werd onnoodig uitgegeven en altijd waren de belangen der eigenaars nummer één.”

Wij willen hier de vraag herhalen, die wij te dezer plaatse zoo dikwijls gedaan hebben: zouden op Java plantages met zulke verouderde installaties met winst werken?

Het district Nickerie is juist het deel der kolonie dat de heer Tj. Pyttersen aanbeveelt voor de vestiging van groote, moderne suikerondernemingen. Wij gelooven, dat de heer Pyttersen een goed werk zou doen zoo hij, in aansluiting aan zijn rapport aan den Minis-

ter van Koloniën, aan zijn artikelen in „De West-Indische Gids” en aan zijn, door het Suriname Studie-Syn-dicaat in 1920 uitgegeven geschrift „Suriname's herleving op nieuwe basis”, een korte samenvatting zou willen geven van de voordeelen die Suriname als suikerland aanbiedt, benevens een overzicht van de vorderingen in de laatste jaren gemaakt op het gebied van machinale grondbewerking. Naar ons van zeer deskundige zijde is medegedeeld, moeten die vorderingen zeer belangrijk zijn en is het waarschijnlijk dat men in Britsch Guiana spoedig zal overgaan tot proefnemingen. In landen, waarheen de arbeiders van elders moeten gebracht worden, moet het streven in de eerste plaats er op gericht zijn zooveel mogelijk menschelijk arbeidsvermogen te vervangen door machines. Dat is simple comme bonjour en wordt toch heel dikwijls uit het oog verloren.

Aan de N. R. Ct. van 4 Februari, Av.blad D. ontleenen wij het volgende over een nieuwe methode voor het vervoer van tropische vruchten:

„Prof. Thompson heeft in zijn laboratorium te Liverpool, volgens een draadloos bericht uit Londen, proeven genomen die geleid hebben tot de ontdekking van een nieuwe methode om tropische vruchten bij het vervoer naar Europa goed te houden zonder ze in koelkamers op te slaan. Men beweert dat deze nieuwe methode de koelkamers onnoodig zou maken.

Volgens de Daily Mail doen de importeurs van fruit verdere proeven op een commercieele basis. Thompson zegt dat het beginsel van zijn methode is, om, zoo lang de vruchten opgeslagen zijn, de „natuurlijke atmosferische omstandigheden waaraan zij gewend zijn, te reproduceeren.”

Met behulp van een eenvoudige inrichting worden de temperatuur en de vochtigheidstoestand gehandhaafd en in deze omstandigheden staan de vruchten in hun ontwikkeling stil. De verandering van de ruimen van fruitschepen voor de nieuwe methode biedt geen moeilijkheden.”

Onzes inziens heeft het bericht verduidelijking noodig.

Curaçao.

Geen Koloniale loterij!

Op de in ons blad van 14 Jan. l.l. meegedeelde opmerking uit het Voorloopig Verslag antwoordt de gouverneur in de Memorie van Antwoord in zake het ontwerp tot wijziging der Loterijverordening:

„Hoewel in principe geen tegenstander van een plaatselijke loterij in den geest van de Nederlandsche Staatsloterij, heeft ondergeteekende alle redenen om te betwijfelen, of de Regeering zich zou kunnen vereenigen met het scheppen van gelegenheid om hier zelf loterijen te houden.”

Mr. Ruland.

Bij Kon. besluit is benoemd tot griffier bij het kantongerecht te Den Bosch, mr. B. J. M. H. Ruland, oud-rechterlijk ambtenaar van Curaçao en oud-ambtenaar van het O. M. bij de kantongerechten ter standplaats Maastricht. Hem is opgedragen de waarneming der werkzaamheden van griffier van den Raad van Beroep te Den Bosch.

Politie.

Een treffende illustratie op hetgeen wij verleden week schreven levert het nieuwe stuk gezag, dat het ontwerp tot wijziging van de Algemeene politiekeur 1917 legt in handen van den Procureur-generaal in de kolonie Curaçao. Men oordeelt: „Het is verboden, zonder schriftelijke vergunning van het Hoofd van politie, met rijtuigen te stationneeren op plaatsen, waar zulks is toegelaten.” Wat een abracadabra bovendien!

Openbare Gezondheidsdienst.

Uit particuliere berichten hier ontvangen blijkt, dat de heer N. Watermann, vroeger Chef van den Openbaren Gezondheidsdienst alhier, in Holland opnieuw voor deze betrekking is aangezocht, doch dat hij dit aanbod heeft afgeslagen. Wat wij ten zeerste betreuren. Want de heer N. Watermann genoot hier aller sympathie en als bacterioloog staat hij in wetenschappelijke kringen zeer hoog aangeschreven. (A. d. C.)

Stoomschip Jeanne d'Arc.

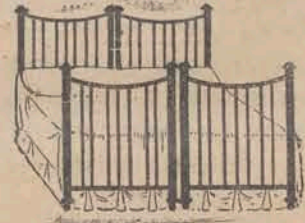
Een groote teleurstelling.
Deze Fransche oorlogsbodem, die hier de Kerstdagen

W. J. M. SIMONIS'

BEDDENMAGAZIJN

GROENMARKT 34

TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS

ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 . ARNHEM.

EN GROS EN DETAIL

Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uittrek, voor platen en filmacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f:4.5 in compur ad f 85.- per stuk.

Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern uittrek, voor platen en filmacks, dubbel anastigmat, f:5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.

Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R. applanat f:7.2 ad f 17.50 per stuk.

Prima Klapcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f:8 ad f 9.75 per stuk.

Filmack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.

Cassetten, 9 x 12, ad 55 cts. per stuk.

Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.

Automatische Ontspanner voor tijd en moment f 6.- p. st.

Metalen Stativen, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig f 4.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk. alle prima koper.

Ledertassen, 9 x 12, krokodilpersing, fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.

Verder AGFA Filmacks en Rollfilms, etc.

Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder rembours.

Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.

Bij Engrosafname reductie.

HUISBRAND

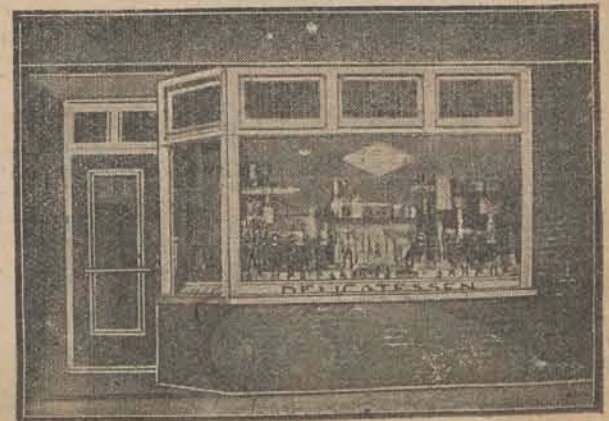
HAAGSCHE BRANDSTOFFENHANDEL
H. V. BEUSICHEN JR.
THOMSONLAAN 113, h. Valkembosch, Tel. 36409

INDUSTRIEKOLEN

N.V. „DE GASTRONOOM”

Comestibles en Kruidenierswaren tegen concurrerende prijzen

Goudsbloemlaan 112 - DEN HAAG - Telefoon 32486

Het beste adres voor prima kwaliteit

HEEREN- en DAMES-SCHOEISEL

NAAR MAAT tegen zeer voordelige prijzen is

JOHAN HEUTS - 's-GRAVENHAGE

GROOT HERTOGINNELAAN hoek VOLTA STRAAT

Concurrert met de beste huizen uit het Buitenland
TEVENS PRIMA REPARATIE-INRICHTING

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000..
Statuair Reserve 20,536,861..
Buitengewone Reserve 22,660,000..

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

30326 TELEFOON 30326

**GECONTR. PARTIC.
NACHT
VEILIGHEIDS-DIENST**

13 VAN BLANKENBURGSTRAAT 13

Gecontr. Particuliere Nachtveiligheidsdienst
Dir.: TH. KETJEN, Oud-Off. O.I. L.
Eerste inrichting van dien aard in Nederland
Kantoor: VAN BLANKENBURGSTRAAT 13c
DEN HAAG — — — — — Tel. 30326

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

BRIEVEN en stukken, de afdeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

ZOUTMANSTRAAT 42 DE RENTEKAS 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt.

Safe-Inrichting

zou komen doorbrengen, heeft zijn reisplan veranderd en komt niet.

Naar men zegt, zouden de groote kosten en de bezuinigingsmaatregelen in Frankrijk de oorzaak zijn, dat deze reis is afgelast. (A. d. C.)

C. P. I. M.

Men meldt aan de *Amigoe di Curaçao*, dat de heer Ir. H. W. van Ockenburg, bedrijfsleider van de C. P. I. M. naar Holland is teruggeroepen en met de *Stuyvesant* over 14 dagen zal vertrekken.

Een ander bericht in hetzelfde blad deelt mee, dat door de C. P. I. M. de groote waterrijke plantage *Groot St. Joris*, gelegen in het Noord-Oostelijk deel van het eiland, eigendom van den heer Perret Gentil, is aangekocht voor de kapitale som van f 125.000. De eigenaar kan er voorloopig en waarschijnlijk nog lang op blijven wonen en er zijn bedrijf van landbouw en veeleelt op uitoefenen.

De motieven, die voor de *Isla* tot dien aankoop geleid hebben, waren ook in de toekomst voldoende waterreserve te hebben voor haar raffinaderij.

Van de plantage *Zapaté* wordt dagelijks door de leiding ± 700 ton water naar de *Isla* gepompt.

Voetbal.

Van den voetbalbond van Haïti is een uitnodiging ontvangen tot deelneming aan een internationaal voetbalwedstrijd, te houden op het eiland Haïti tusschen de verschillende voetbalbonden der Antillen. De President der Republiek heeft hiervoor een zilveren beker uitgelooft. De reiskosten van het elftal komen voor rekening van Curaçao, de verblijfskosten voor rekening van Haïti.

Aldus deelt de A. d. C. mee.

Frater Richardus.

Tot ons leedwezen verzuimden wij eerder melding te maken van het gouden kloosterfeest van frater Richardus, Friedrich Wilhelm Wirtz, hoofd van de St. Vincentiusschool op Otrabanda, dat 8 Decemer l.l. viel.

Het St. Elisabethsgasthuis.

3 Decemer bestond dit R. K. hospitaal 70 jaar. Men kan de geschiedenis lezen in het gedenkboek der Dominicaner Missie op Curaçao, in 1920 verschenen.

Schoepvaartbeweging.

In November 1924 kwamen binnen 109 zeil- en 131 stoomschepen. De stoomvaart, schrijft de *Amigoe*, gedurende de afgelopen maand vertoont een geringe stijging van het niveau van September. Voor de maand December verwachten wij een aanmerkelijke stijging, mogelijk zelfs een verbetering van het recordcijfer (203) van de maand Mei.

Nieuwe postzegels.

Er komen nieuwe postzegels van 3, 5, 15 en 20 cent. Die van 3 zagen wij reeds; zij zijn groen en geheel overeenkomstig de oude van 5 ct. Alleen, voor zoover wij hebben kunnen nagaan, geen loslatende kleuren, de schrik van alle verzamelaars.

S.s. „Pamir“ verongelukt.

Zaterdagmiddag 12 Dec. 1925 seinde het Amerikaanse s.s. *Niagara* (dat de Venezolaansche kust in kaart brengt), het volgende draadloos bericht naar hier:

Het olietankschip *Inverlago* (van de *Lago Oil Co.*) meldt, dat de olietankboot *Pamir* (eveneens van de *Lago* en dat dienst doet als olietransportschip tusschen Maracaibo en Aruba) verloren is en op 17 mijl ten N.W. van de *barra* bij den ingang van het Meer van Maracaibo rondrijft.

Maandagmorgen werd opnieuw een draadloos bericht ontvangen, meldend, dat de *Pamir* nog als wrak rondrijft en waarschijnlijk op het eiland San Carlos zal stranden, vermoedelijk tegen 6 uur 's avonds op 6 mijlen westelijk van de doorvaart naar het Meer van Maracaibo.

De *Pamir* is een schip, in Zweden gebouwd, met weinig diepgang en oorspronkelijk bestemd om daar in de talrijke Fjorden te varen. Het is indertijd aangekocht door de *New England Petr. Co.*, die haar olie aan de *Lago* levert voor het olietransport van Maracaibo naar Aruba.

De *Pamir* is met een volle lading olie op reis van Maracaibo naar Aruba doormidden gebroken. Van de bemanning zijn bij deze ramp 8 personen verdronken, waaronder 6 Arubianen, een Surinamer en een Curaçoënaar.

Van deze personen worden door de *Bol. Com.* maar van vier Arubianen de namen opgegeven: nl. Lauriano Luydens, Dominico Acosta, Abram Allée en Anastasio

Koolman. Berichten uit Maracaibo melden, dat de geredde schipbreukelingen door het s.s. *Inverlago* (een tankboot van de *Lago*) te Puerto (Altagracia) aan wal zijn gebracht. (A. d. C.)

Stoomwasscherij.

Zaterdag 12 December 1925, ten 4.30 uur namiddag, werd de eerste stoomwasscherij voor het publiek, in tegenwoordigheid van een groot aantal genoodigden, geopend. De bedrijfsleider P. B. Gorsira sprak een woord van welkom tot de aanwezigen, beval de nieuwe inrichting in de welwillendheid aan, bracht een heildronk uit op den bloei erxan en verklaarde de inrichting voor geopend.

Toen werd de stoommachine in het werk gesteld en was alles in volle werking te zien.

Er staan 3 waschtrummels, 2 centrifuges en een stoommangel opgesteld.

Vooral deze laatste had veel bekijks en deed zijn werk uitstekend. Groote bedde- en tafellakens gingen door de mangel en kwamen er aan den anderen kant als gestreken uit.

Deze stoomwasscherij is een groote aanwinst voor ons eiland. Voor hotels, reizigers en de stoombooten, die maar een paar dagen of minder oponthoud hebben en dikwijls groote hoeveelheden waschoed hebben, is zij onontbeerlijk. Wij wenschen den ondernemers veel succes toe. (A. d. C.)

De bovenwindsche eilanden.

New Life, het St. Marijn'sche blad, van 30 November l.l. bericht de aankomst op St. Martin van den gouverneur op den 22sten dier maand. Tegelijkertijd kwam Mr. Polyriet als omgaand rechter.

Het schijnt, dat de gouverneur alleen St. Eustatius en niet Saba bezocht heeft.

Geschiedkundige Sprokkelingen.

De politie.

Hoe 't voor honderd jaar was, kan men lezen in den brief, dien de fiskaal 25 Juni 1824 aan den gouverneur Cantz'laar schreef.

Naar aanleiding van de herhaalde molestatie van den Roomschen aanspreker Laurent Delatry zet de fiskaal de toestanden bij de politie uiteen en befoogt „dat de politiebeambten alhier moeten genomen worden gelijk dezelve zijn, *dewijl men niemand daartoe krijgen kan* en die er nog van alle overig zijn *met moeite* zelfs tot het praesteeren van dienst moeten gebragt worden, waarvan ik de dagelijksche last en ondervinding heb, buiten en behalve de excessen in de sterke drank, houdende ik alsoo voor my de genomene proef om blanke en geschikte sujetten te bekomen, geheel mislukt behoevende ik Uw Excellentie niet te observeren dat in alles dan nog slegts het actueel getal bestaat in twee onderagenten en drie dienaren der justitie, waarvan dan noch twee oud en ageleefd zijn.” Als middel tot verbetering geeft hij aan „de oprigting van een klein corps Gans d'armes op een militairen voet en discipline.”

Uit den Verrren Vreemde.

Daniël de Wet.

Zaterdag werd in Den Haag een jonge man van nog geen 21 jaar begraven, gekomen uit den vreemde, in Nederland aan bijna niemand persoonlijk bekend, en bij wiens ter-aarde-bestelling toch zeer, zeer groote, zeer, zeer gevoelvulde belangstelling werd betoond, terwijl gansch het land in deernis één was. Maakten wij er in ons vorig nummer gewag van, hoe de geheimzinnige ziekte van den student de Wet, uit Ashton in de Kaap, plots het bezoek van de Z. A. studenten aan ons land had doen beëindigen. De ziekte bleek „pokken” te zijn en op den dag, waarop ons blad verscheen, overleed de patiënt.

Op grootsche wijze heeft gansch Nederland van zijn deelneming in het treurige geval en van zijn medegevoelen voor den stamverwant, en voor de stamverwanten zijne Z. A. broeders, getuigd.

Ook uit Engeland, Frankrijk, België zijn bewijzen van hartelijke deelneming, vooral in den studentenwereld, gebracht.

Bij de groeve werd het woord gevoerd door Ds. Molenaar, Prof. Besselaer, de H.H. Baugnies, baron van Hardenbroek, Willems, van Hecking Colenbrander, Verwoert, Bosman, v. d. Bergh, Smith, Trotsenburg en Dr. Flowers.

Had Prof. Besselaer gesproken van de ouders, die stille tranen plengen in de eenvoudige boerenwoning.

Drogisterij „De Korenbloem”

WED. G. BOLAND

Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514

is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toiletartikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen

Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur
Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt

Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f 1.50

Thuisbezorgen zonder prijsverhooring.

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs

5086

Verzending naar de Tropen onder garantie

namens de moeder en den vader dankte Dr. Flowers, de medische geleider van het Z. A. Studentengezelschap, op bijzonder indrukwekkende wijze.

Er is veel liefde geuit en gegeven, maar het offer is groot.

Het Nederlandsche Karakorum-echtpaar.

Als er berichten kwamen over den ontdekkingstocht van den heer en mevrouw Ph. C. Visser in het Karakorum gletscher-gebied hebben wij meermalen de neiging gehad er melding van te maken. De in feuilletonvorm verschenen verhalen in de N.R.Crt. gaven spannende bijzonderheden in overvloed. 't Is eigenlijk de overdaad van keuze geweest, die telkens deed uitstellen. En nu zijn zij in het Vaderland terug en komen wij met de huldebetigting en verwelkoming wel wat laat.

Zoals bekend maakte Mr. baron van Harinxma thoe Slooten, als sportman, den tocht mee, en gingen de Zwitsersche gidsen Lochmatter en Perren, die den heer en mevrouw Visser ook bij vorige tochten vergezelden, weer mee. Wij zullen hier verder geen namen noemen, al zouden er van personen, instellingen, besturen, regeeringen velen zijn aan toe te voegen. De heer Visser is voornemens het verhaal van den tocht in boekvorm te doen verschijnen; vóórdat dit van de pers kan komen, zal hij in verschillende plaatsen van ons land lezingen houden, in afwachting hiervan hebben onze geïllustreerde bladen al menig spannend moment of indrukwekkend beeld weergegeven. Wie lezen, hooren, zien wil, zal de gelegenheden krijgen; niemand verzuime zich het besef deelachtig te maken van het buitengewoon belangrijke dat volbracht is door onze landgenooten in den vreemde, met een eenvoud alsof 't niet veel meer dan een sportuitstapje zou zijn geweest!

Til de overvloedige stof kiezen wij hier twee gedeeltes, het eerste om in kort bestek een indruk van het geheel volbrachte te geven, het andere als aardig moment, van zeer ondergeschikt belang en van toch belangrijk groote emotie.

De expeditie vertrok 25 April uit Srinagar, de hoofdstad van Kashmir. De troep bestond uit ongeveer 100 man. Doel was de exploratie van een terrein, groot 6000 K.M.2, het grensgebied tusschen Chineesch Turkestan en Britsch-Indië. Dit terrein der zijrivieren van de Hunsu was totaal onbekend. De Britsch-Indische regeering had in 30 jaar geen Hunsu-expeditie toegestaan. Die wegens, wil nu door het succes van onze dappere pioniers aangemoedigd, toch het volgend jaar een expeditie zenden naar het gebied Oostelijk van het door onze landgenooten doorzochte.

De expeditie kan als geheel geslaagd worden beschouwd, het onbekende terrein is thans in kaart gebracht en daarmee de waterscheiding in Centraal Azië vastgelegd; de bronnen der Hunsu zijn ontdekt, en ontzocht is hoe ver de moesson doordringt in Centraal Azië. De merkwaardigste observaties zijn gemaakt. 't Is voorgekomen, dat aan den Zuidkant van het gebergte een waar noodweer woedde, terwijl aan den Noordkant het mooiste denkbare weer werd genoten.

Toen de expeditie in het eerste zijdal der Hunsu vertoefde, hebben zeker velen gedacht: zij komt nooit terug. Tot aan den schouder in het water droegen de boelies de pioniers in het dal, dat spoedig daarop door het zwellende water werd afgesloten.

Achterom, hoog door onbekend gebergte, is een verbinding tusschen de drie dalen gevonden, het dorpje Shimshal (40-50 woningen) is ontdekt, en nog andere dalen zijn gevonden, die aan de bewoners van het dorpje bekend waren. Op dien weg werden gletschers gevonden van 40 tot 50 K.M.! Wat dit zeggen wil, begrijpt men, als men weet, dat de grootste Himalaya-gletscher 24 K.M. en de grootste Alpengletscher 16 K.M. meet. De grootste gletscher der wereld is tot dusver de Gaurura, westelijk van Shimshal. Zij meet 60 K.M. De expeditie heeft over haar 26 dagen gedaan!

Bergen van 8000-8600 M. vonden onze pioniers op dien weg. De hoogste berg der aarde, de Mount Everest, heeft een hoogte van 8800 M.

En nu het andere verhaal van een interessant inter-

esse. Nederlandsche sport-land-ontdekkers togen naar de reeds in Centraal-Azië, en zij waren ontroerd in het vreemde land een Nederlander te ontdekken die hen nog wel op een sportdemonstratie ontdeed. Wij laten den heer Visser zelf verhalen (N. R. Crt. 27 Jan.):

In Kashmir op den weg van Srinagar naar Rawalindi ligt een dorp, Baramula genaamd, waar onverwachts door twee met vlaggen zwaaiende jongens onze toetreefden. Onder een vlaggedoek met de woorden „Welkom” er op werden wij begroet door een Nederlandschen Rooms-Katholiken geestelijke, den

FRANS WALLAT
BONTWERKER
ATELIERS VOOR FIJNE PELTERIJEN
KETTINGSTRAAT 2A TELEFOON 10219
'S-GRAVENHAGE 5109

in Kashmir zoo algemeen beminden en hooggeachten Vader de Ruyter, den eersten landgenoot, die ons na onzen terugkeer uit Centraal-Azië de hand drukte. En toen hij ons door de tuinpoort binnenleidde stonden daar langs het met vlaggetjes versierde pad zijn 450 inlandsche schooljongens en padvindders opgesteld in lange rijen, hun stokken boven onze hoofden gekruist. In zijn woning, waarvan de ingang ook al weer met bloemen en groen was versierd gebruikten wij de lunch. Daar werd heel wat afgepraat, omdat wij de eerste Nederlanders waren, die hij in 15 jaren in Baramula had ontmoet. Daarna bracht hij ons naar zijn kerkje, zijn school en zijn hospitaal waar de zusters soms meer dan 100 patiënten per dag belangeloos behandelen.

Toen nam Vader de Ruyter ons mee naar het sportterrein waar vlaggen wapperden en waar een groot doek onze aandacht trok met het opschrift „Lang leve Koningin Wilhelmina”, door onzen zoo sympathieken gastheer eigenhandig geschilderd. De jongens stonden er weer opgesteld terwijl de padvindders, staande tegen en op elkaar het woord „Welkom” vormden. Toen volgde een zanguitvoering, werden er vrije oefeningen vertoond en spelen gespeeld, dat alles echter voorafgegaan door een indrukwekkend gebed, in sobere melodie gezongen door de 450 jongens, Hindoes en Boeddhisten, Mohammedanen en Christenen! Vader de Ruyter vertaalde voor ons het gebed, deze uiting van liefde en verdraagzaamheid. Maar nu begreep ik ook waarom Vader de Ruyter zoo bemind was bij allen zonder onderscheid van geloof en ik begreep, dat het niet anders dan waar kon zijn, wat menschen van verschillende richting mij verteld hadden: Vader de Ruyter maakt geen propaganda. Deed hij dat, dan zou hij niet geduld worden in Kashmir, zou de streng geloovige Hindoe-vorst deze inrichting zeker niet met een jaarlijkse subsidie begiftigen. Zijn werk is een liefdewerk van de beste soort zonder propagandistische strekking. Wat hij doet is de zieke en arme Kashmiri helpen en het goede naar voren trachten te brengen in den mensch, ongeacht diens belijdenis, omdat Vader de Ruyter niet enghartig is, maar in staat is het mooie te zien, dat in iederen Godsdienst schuilt. Hoe geheel anders het terrein is dat beiden bestrijken, toch zag ik een parallel in zijn wijze van werken en in die van de monniken op den Grand St. Bernard.

Een aardige verrassing wachtte ons nog, want terwijl de jongste leerlingen groote bouquetten bloemen brachten werd ons voorgelezen en aangeboden een adres van hulde, dat door een der onderwijzers voor ons in het Engelsch werd vertaald. Een mooie herinnering rijker, dankbaar voor de gastvrije ontvangst door onzen zoo sympathieken landgenoot, verlieten wij Baramula onder toejuichingen van de jongens”.

Duitschland lid van den Volkenbond.

Duitschland zal vragen lid van den Volkenbond te worden. Om hierover te beslissen moet een Volkenbondvergadering bijeen komen, en deze moet met 2/3 der uitgebrachte stemmen tot de toelating beslissen. In den Volkenbond regelt de Volkenbondsraad den dagelijkschen gang van zaken. Deze Raad zou begin Maart weer bijeen moeten komen, maar dit wordt te laat geacht, daarom wordt een extra-spoed-bijeenroeping van den Raad verwacht, waarin weer tot een extra-spoed-bijeenroeping van de Volkenbondvergadering zal worden besloten. In Genève vleit men zich met de hoop, dat deze geheele spoed-combinatie reeds omtrent den 8en Maart de beslissing zal kunnen brengen, en men twijfelt er niet aan of deze zal een blijde en hartelijke verwelkoming van Duitschland in den Volkenbond tot resultaat hebben.

Wie zou dezen wensch niet deelen?! Maar de Volkenbond heeft in zijn jong bestaan toch reeds te vaak getoond hoe gemakkelijk hij wensch tot geloof maakt, om niet omzichtig te zijn ten opzichte van zijn verwachtingen. Wel werken draad- en draadloze telegrafie vlug, maar de regeeringen, die ten deze aan hun vertegenwoordigers in de Volkenbondvergadering opdracht en instructie moeten geven, munten geenszins altijd door vlotheid uit. Duitschland heeft ook wel besloten tot onvoorwaardelijk toetreden, maar eenmaal luide uitgesproken voorwaarden schijnen er toch nog als nader bij te brengen verwachtingen voort te leven, z.a.d.z.: een permanente zetel in den Raad van den Volkenbond, dadelijke ontruiming van het bezette gebied, het mandaat over minstens één der voormalige kolonies.

De houding van Polen en Italië juist in deze dagen geeft ook te denken en te vreezen. Eén onvoorzichtigheid, en de betrokken mogendheden zouden wel nader toelichting of waarborg kunnen vragen. En als het geconfereer begint, is op niets staat te maken.

*Doeltreffende
reclame vereischt
grootte
publiciteit*

INRICHTING VOOR HEILGYMNASTIEK EN MASSAGE
DUNKLERSTRAAT 70 - DEN HAAG - TELEF. 32191.
Spreekuur dagelijks 2-3 uur. 5216
Mevr. J. H. SIKEMEIER geb. Hermine Coeland.

UTRECHT.

Beteekent: Toezicht Op Kinderen Uit Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit Indië een geschikt gezin in Holland, is een financiële tusschenschakel tusschen de ouders in Indië en de pleegouders in Holland, controleert het gezin en het Kind, zorgt voor het kind, ook in de vacaties, houdt geregeld briefwisseling met de ouders in Indië en staat de pleegouders bij in alle ernstige gevallen, het kind betreffende. Haar vertegenwoordigers in Indië worden telegrafisch op de hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het kind betreffende.

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Weltevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Dr. J. G. J. A. Maas, Medan, Fred. Oudschans Dentz, Paramaribo, Suriname, J. H. Perret Gentil, Willemstad, Curaçao, en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij „ZANDBERGEN” te Amersfoort. 5062

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezinsverpleging van kinderen zonder onderscheid van leeftijd, stand en gezindte, die het ouderlijk huis moeten missen.

Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaatschap (f 5.- p. j.) of als begunstiger (f 2.- p. j.) 5002
DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

Coiffure - Manicure - Massage
Permanent Waving

N. BERTRAM, AMSTERDAM

„MAISON MIGNY”

KALVERSTRAAT 196 TELEF. 48504

CASSA MARIS
 Bedden- en Meubelmagazijn
 NEPTUNUSSTRAAT 76-78
 DEN HAAG

Vakkundig Reparatie-Atelier
 voor Stoffeederij,
 Bedden, Matrassen en Markiezen

Apotheek M. L. ADAMA
 Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366
 Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
 Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
 MINERALE WATEREN
 Binnen- en Buitenlandsche
 Verpakke Geneesmiddelen

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
 annex Fijne Vleeschwaren
 Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
 DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
 versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
 tegen sterk concurrerende prijzen.

Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

VOETLIJDERS
 Onze SPECIALE modellen
 SCOEISEL
 voor zeer gevoelige en
 afwijkende voeten

VOETHULPMIDDELEN
 kunnen ook U helpen

D. HESS & ZN
 Heerenstraat 12 B, Den Haag

Vraagt gratis Brochure.
 Aparte Salon voor Voetbehandeling, Pedicure, enz.

Dit is ons nu weer pas duidelijk voorgehouden door den Volkenbond zelf. Den 15en Februari zou immers de voorbereidende commissie samenkomen, die de ontwa-peningsbijeenkomst had voor te bereiden. Tusschen Frankrijk en Engeland een geschil, tusschen Zwitserland en Rusland een geschil; oplossen, bijleggen, confereren, uitstellen! Uitstellen tot wanneer? Hierover een volgende keer, nu spreken wij slechts de hoop uit, dat de beslissing over de toetreding en toelating van Duitschland tot den Volkenbond niet op een conferen-klip moge stooten.

In den aanvang wees de voorzitter met klem op de a.s. filmvoorstelling op 28 Februari in het Minerva Theater, waar de *Patria en Planciusfilm* zullen ver-toond worden, daartoe welwillend beschikbaar gesteld door de Rott. Lloyd en de K. P. Mij.

Als dit niet een tekort oplevert, zullen we in Maart *Pater Jos. Viegen* over de Papoea's hooren spreken en in April de heer *Dumont* over den Hindoetijd op Java. Moge een en ander het ledental ten goede komen.

HET BESTUUR.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Amersfoort.
 DE ZENDING IN SURINAME.
 Zaterdagmiddag 30 Jan. had de Afd. Amersfoort het genoegen, den heer H. Bielke uit Zeist, met verlof uit Suriname, een voordracht met lichtbeelden te hooren houden over het werk der Herrnhutters in Suriname onder Creolen, Aziaten, melaatschen en Bosch-negers. De kleurige lichtbeelden waren schitterend en de verklarende en toelichtende voordracht was pak-kend, boeiend en vol genot. Er was een man met sen-timent aan het woord. De in bevredigend getal opge-komen leden genoten van de kalme, doch aangrijpende wijze, waarop het moeilijke maar dankbare werk door de Herrnhutters onder de bovengenoemde volksstam-men voorgesteld werd, soms een arbeid vol moeilijk-heden, opofferingen of ontberingen, soms ook van op-wekkende, sterkende en troostende gebeurlijkheden. Het was aangenaam een man, die een twaalfal jaren onder hen doorgebracht had, te hooren vertellen van den opbouwenden arbeid, die daar onder de Bosch-negers en Javanen, Indianen en Britsch-Indiërs ver-richt werd, waardoor ook de band, die Suriname aan Nederland bindt, zichtbaar versterkt werd. Tot het einde toe bleef aller aandacht onverzwakt gespannen. Het warm sympathieke woord van den voorzitter, den heer Roodhuyzen, als dank tot den heer Bielke ge-geven wordt iets over West-Indië te ver-nemen, zij de aandacht van andere afdeelingen hier-mede op deze voordracht gevestigd.

Amersfoort, 31-1-'26. De Secretaris,
 H. J. DE WIT.

Afdeeling Utrecht.
 LEZING C. K. ELOUT.
 Vrijdag 22 Januari hield — daartoe aangezocht door „Oost en West”, de Ned. Mij voor Nijverheid en Handel”, „de Handelssocieteit” en „de Ver. Nederlandse Fabriek” — de heer Elout een lezing met lichtbeelden over: „Vier maanden in Indië”. De beelden waren zóó gekozen, dat ze zelfs voor oud-gasten grootendeels nieuw en dus interessant waren, terwijl uit toelich-tingen en beschouwingen bleek, hoe de heer E. ooren en oogen den kost had gegeven in die vier maanden, en zijn inlichtingen had gekregen van zeer bevoerde zijde.

De vele niet-Indische menschen uit de goed bezette zaal hebben een duidelijk beeld gekregen van werken en streven van den Europeaan in Indië en van de ker-lossalen vooruitgang der buitenbezittingen, wat, zooals onze voorzitter opmerkte, toen ze na afloop den heer E. bedankte voor zijne lezing, die zooveel meer was geworden dan de aangekondigde „praatjes bij plaat-jes” geheel in overeenstemming was met het doel van onze vereniging: toenadering brengen tusschen Oost en West, door 't verspreiden van kennis.

Utrecht, 24 Jan. '26.
 De Secretaris:
 J.W. C. GROOTENDORST.

Het soliedst adres
 voor Electriche benoedigdheden
 en Installeeren van electriche
 geleidingen, is

M. A. VROLIJK
 Thomsonlaan 41 Telef. 35618
 'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concu-
 reerende prijzen.

Afdeeling Apeldoorn.
 JAARVERGADERING AFDEELING APELDOORN
 OP 27 JANUARI.

Als gewoonlijk is ook deze jaarvergadering niet druk bezocht. Bij de opening herdenkt de voorzitter, de heer L. A. v. d. Berg, met eenvoudige woorden ons overleden oud-bestuurslid mevrouw M. Slors-Wentink.

De notulen en het jaarverslag geven geen aanleiding tot opmerkingen. Het financieel overzicht geeft in zooverre een bevredigend beeld, dat het tekort van bijna f 70.— is verdwenen. Doch de middelen voor 1926 zijn nog zeer gering en beperkt ons in de werkzaamheden.

De heeren de Bats en Eigenhuis zullen de boekhou-ding nazien.

Daarna volgt de verkiezing van twee bestuursleden: gekozen worden mevrouw M. L. v. Blijenburgh en de heer J. Eigenhuis.

In de pauze werd thee rondgediend.

Daarna krijgt de heer J. C. Baars het woord tot het houden van een voordracht: „Indië en Wij.” Spreker schetst in hoofdzaak hoe Indië na verschillende heers-chers onder Nederlandsch gezag komt, hoe de bloei-tijd der O.-I. C. samenvalt met dien der Republiek en ook haar verval. Dan de hoofdzaken van landrente en cultuurstelsel, om aan te komen bij de z.g.n. Agrari-sche wet. Daarop toont hij met cijfers aan het mate-riël belang dat Nederland heeft bij Indië en stelt daar tegenover, dat Indië betrekkelijk zeer weinig belang heeft bij ons.

Het bijeenblijven; de band tusschen Indonesië en ons, moet versterkt worden door over Indonesië een goed voogd te zijn en ware vriend.

Ten slotte schetst spreker met enkele voorbeelden wat wij voor Indië reeds deden en wijst hij op enkele toestanden, die nog dringend verbetering eischen.

Een serie lichtbeelden illustreerde het gesprokene. Aan het eind der vergadering dankte de voorzitter voor het gebodene.

Daarmede is 1926 geopend.

Mededezelingen.

Van de Redactie.
 I. Tot ons leedwezen is door samenloop van omstan-digheden de thans hierboven opgenomen mededeeling van den Secretaris der Afdeeling Utrecht in het vorig Nr. achterwege gebleven.

II. Het vervolg der opgave van de Indische (in-heemsche) persorganen verschijnt in het volgend Nr.

Van het Dagelijksch Bestuur.
 H.H. Secretarissen en Penningmeesters (c.g. Secre-tarissen-Penningmeesters) worden herinnerd aan art. 5 van het Huish. Reglement der Vereeniging, aldus luidende:

Elk Afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór 20 Januari aan het Hoofdbestuur eene alfabetische naamlijst der leden van de afdeeling op 1 Januari, met vermelding van ieders contributie of bijdrage en adres, benevens een opgave van de bestuursleden met vermelding van functie en een opgave van ingestelde commissiën met vermelding der commissieleden.

Elk Afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 1^{en} Maart aan het Hoofdbestuur:

a. het verslag over het afgelopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorig jaar en der resultaten welke verkregen zijn door in-richtingen, door de afdeeling in het leven geroepen;

b. eene geldelijke afrekening, ingericht volgens door het Hoofdbestuur vast te stellen (en bereids goedge-keurd) formulier;

c. eene opgave van onderwerpen, welke de afdeeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behan-deld wenschte te zien;

d. een candidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal candidaten voor de mogelijk voor de afdeeling openvallende plaatsen in het Hoofdbestuur.

GROOTE UITVERKOOP
 VAN EEN PARTIJ WOLLEN VESTEN

Dames Vesten f2.98, Kinder Vesten f1.98, Wollen Jongens Truien f1.49, Zijden Tricot Japonnen f8.50, Zijden Tricot Casa-que, chic gegarneerd f8.50, 3/4 lang moderne Wollen Mantels f6.50, lange gebreide Mantels zonder bont f11.75, keurig chique Mantels met bont f12.95, Dames Kousen 29 cents, alle kleuren Zijden Dames Kousen nu 98 cents, extra mooie kwaliteit Heeren Pyama's waschechte flanel streepen f3.98, Kinder Pyama's, zeer goedkoop, alle maten. Alle voorradige Flanelen goederen zooals Combinations, Hemden, Pantalons en Nachthemden worden tegen spot-prijzen opgeruimd. Enz., enz. Al onze voorradige goederen moeten beslist opgeruimd worden wegens plaatsgebrek om onze zomervoorraden aan te vullen. Bezoekt ons

MAGAZIJN „DAHEEMA”,
 WITTE DE WITHSTRAAT 95a - DEN HAAG
 hoek van Diemenstraat, halte lijn 5.

Heeren Secretarissen der afdeelingen die, voor pro-paganda-doeleinden, boekwerkjes welke bij het Infor-matie-bureau der Vereeniging verkrijgbaar gesteld zij (zie pag. 16 K.W.) wenschen te ontvangen, geliefd hiervan opgave te doen aan het Secretariaat, Heer-straat 17.

POSTZEGELEXPOR
 D. W. BRANTSEN
 Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.
 Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel.
 Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

GEOPEND

MAISON VERBAAN
 MODERNE DAMESKAPSALON
 MASSAGE - MANICURE - PEDICURE

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

POSTZEGELEXPOR
 D. W. BRANTSEN
 Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

Zichtzendingen uitsluitend volgens mancolijst.
 Verlangt vanaf September a.s. mijn gratis maandel.
 Offertenblad met vele gelegenheidsaanbiedingen.

MAGASIN DE NOUVEAUTE'S
v.h. Gebr. LEVIJ
 Hoofdstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

DAMES- EN KINDERCONFECTIE
 MODE-ARTIKELEN - LINGERIE
 CORSETTEN HOEDEN, enz.

JAARBEURS UTRECHT.

De roepsvorming ter Nederlandsche Jaarbeurs te Utrecht blijkt ook voor de aanstaande Voorjaarsbeurs een succes te worden. De Meubelbeurs zal wederom de geheele vijfde verdieping van het Jaarbeursgebouw innemen, de ruimte bestemd voor de groep Bouwmaterialen is geheel verhuurd, niettegenstaande deze afdeling met een nieuw paviljoen uitgebreid is geworden en de galanteriebeurs heeft dermate de belangstelling getrokken, dat, nadat reeds spoedig na de inschrijving het eerste paviljoen geheel bezet was, thans ook een tweede voor deze groep beschikbaar gesteld gebouwen nagenoeg geheel verhuurd is.

Aan de eerstkomende Jaarbeurs zal ook wederom de Zuid-Afrikaansche Regeering deelnemen met een inzending Zuid-Afrikaansche vruchten, terwijl de Nederlandsche Koloniën een geheel nieuwe expositie te zien zullen geven.

Van het Informatie-Bureau:

Bij den dienst der volksgezondheid (voorheen burgerlijke geneeskundige dienst) in Nederlandsch-Indië kunnen nog geplaatst worden eenige mannelijke en vrouwelijke Nederlandsche artsen (tijdelijk dienstverband: mannelijke artsen 3 of 5 jaren, vrouwelijke artsen 3 jaren). Bezoldiging f 400—f 1100 's maands. Toelage bij gemis aan voldoende particuliere praktijk (f 150 's maands bij bezoldiging beneden f 800 's maands en f 100 bij bezoldiging f 800 t/m f 1000 's maands). Praktijk na artsexamen tellt tot een maximum van 9 Indische jaren mede voor berekening bezoldiging (binnen de keerkringen voor vol, buiten de keerkringen voor 9/10).

Aan gegadigden kan worden opgedragen voor hoogstens 6 maanden een cursus in tropische hygiëne en bacteriologie te volgen, waaraan eene toelage van f 250 's maands verbonden is. Voor degenen, die een zoodanigen cursus met vrucht hebben gevolgd, wordt voor de berekening der bezoldiging een dienstjaar extra in aanmerking gebracht.

Overtocht, ook voor het wettig gezin, in de 1ste klasse.

Reisvoorziening voor uitrusting f 1200 voor ongehuwden, f 1800 voor gehuwden.

Sollicitaties (onbezegeld) in te zenden bij de 9e afdeling, onderafdeling A B, van het Departement van Koloniën, alwaar nadere inlichtingen zijn te bekomen.

MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREN.

J. F. G. Maurer, electrotechnisch ambtenaar bij den Dienst van den Mijnbouw, Groningen, Jozef Israëlsstraat 77a.
 W. C. Hass, ingenieur 1e kl. bij de Staatsspoor- en Tramwegen, Italië, Merano, Hotel Auffinger.
 J. R. L. Boers, beheerder 1e kl. van het Landspandhuis

Mutatiestaat van 3 tot 10 Februari 1926.

Nieuwe Leden:

Mevrouw A. J. Japin geb. Horst, Amsterdam, Lomarstraat 33boven. f 5.—
 H. Antcliffe, Journalist, Den Haag, van Merlenstraat 73. f 5.—
 W. Veenbaas, Indologisch Student, Leiden, Haarlemmerstraat 283. f 2.50

Afschrijven:

W. A. Ginsel, Cand. Ind. Ambt., Leiden, Hooge Rijn-dijk 110.

Adresveranderingen:

Mr. Jan Feith, van: Soerabaja Toendjoengan 25, naar: Amsterdam, N. Z. Voorburgwal 278—280, p/a. De Indische Post. f 5.—
 Dr. H. van der Veen, Zendingleeraar, van: Leiden, Rijnsburgerweg 145, naar: Noordwijk a/Zee, Nieuwe Zeeweg 10A.
 Th. C. H. J. Vogelenzang, van: Haarlem, Hasselaarsplein 30, naar: Overveen, Julianaweg 108.
 H. C. ten Brummeler, Gep. HoofdOff. K. M., Den Haag, van: Van Aerssenstraat 74 naar: Valkenboschlaan 189.

Verlofgangers,

wanneer U zich in Den Haag en Omstreken vestigt, laat dan Uw wasch behandelen door de

Electrische Wasch- en Strijkinrichting
VAN KUYEREN & HORSTMAN
 WINGERDSTRAAT 45 - DEN HAAG 5105

te Gempol (Bangil), Den Haag, Willem de Zwijgerlaan 1.

J. Okhuijsen, werkmeester bij de Staatsspoor- en Tramwegen, Den Haag, p/a. Wed. Behr-Haverman, Warmoesierstraat 140.

D. J. Winkelman, boekhouder 1e kl. bij de Postspaarbank in Ned.-Indië, Amsterdam, Bilderdijkstraat 156.
 J. von Michalofski, hoofd van den kadastralen dienst, Den Haag, van Boetselaerlaan 29.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

10. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdakte;

b. onderwijzer of onderwijzeres bij het M.U.L.O., in het bezit van de hoofdakte en van bijakten;

c. leeraar (leerares) M.O. Nederlandsch (doctoren of doctorandi Ned. letteren genieten de voorkeur);

d. leeraar (leerares) M.O. Fransche taal (volledig bevoegd);

e. leeraar (leerares) M.O. Duitsche taal (volledig bevoegd);

f. leeraar (leerares) M.O. Engelsche taal (volledig bevoegd);

g. doctor of doctorandus klassieke letteren voor de V.H.O.-afdeeling der Alg. Middelb. School te Bandoeng;

h. Gouvernementsarts bij den dienst der volksgezondheid (dienstverband 3 of 5 jaren);

i. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst).

20. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:

a. 1 hoofdonderwijzer;

b. 2 hoofdonderwijzeressen;

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeling A. B. (voor de betrekkingen, genoemd onder 10., a t/m h), tot de 8ste afdeling (voor de betrekking onder 10., i) en tot de 10de afdeling (voor de betrekkingen onder 20.).

DEN LEDEN wordt bevestigd doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Berichten over onze Adverteerders

COR ALONS - F. SPANJAARD.

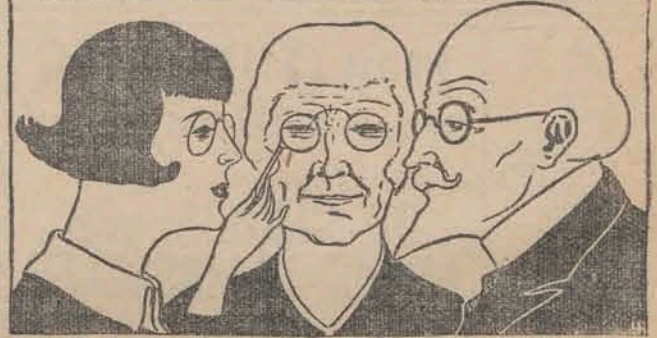
Sinds Januari is het bureau der binnenhuisarchitecten Cor Alons en F. Spanjaard van den rand der stad verplaatst naar de Anna Paulownastraat 62. Zij leggen zich hoofdzakelijk toe op moderne woninginrichting (meubeleering, stoffeering en alles wat daarmee in verband staat), en werken uitsluitend volgens eigen ontwerpen. In de toonkamers van het bureau zijn steeds allerlei modellen van meubelen, enz. aanwezig, benevens allerlei zich daarbij aansluitende kleinkunst, wandversiering, enz.

Voor het publiek is dit een groot voordeel, omdat men zich op deze wijze een duidelijk denkbeeld kan vormen van een harmonisch samen te stellen geheel.

Bovendien is het voor den opdrachtgever een voordeel, dat op deze manier van werken, ontwerpen speciaal voor hem, en in contact met hem ontstaan.

In de toonkamers, die steeds voor het publiek toegankelijk zijn, worden eenige malen per jaar speciale tentoonstellingen georganiseerd. Zoo is er gedurende deze maand Zweedsche volksweefkunst, Tschechisch gebruiks- en sierglaswerk te zien, benevens meubelen en decoratief werk naar nieuwe eigen ontwerpen, aquarellen, enz.

W.D.BOS OPTICIEN THOMSONLAAN 47
 (BY THOMSONPLEIN)

INHALATORIUM EN MASSAGE-INRICHTING

DIRECTRICE C. E. FESELL

NASSAULAAN 2a - DEN HAAG

TELEFOON 13185

Behandeling van Asthma, Bronchitis, chronische en acute verkoudheden enz. Massage voor Rheumatische en Jichtaandoeningen. Spoedig succes gegarandeerd. Vermageringskuren en Gezichtsmassage, volgens een geheel onschadelijke methode. Behandelingen van winterhanden en -voeten, verwijdering van wratten en ontharing.

OOK AAN HUIS TE ONTBIEDEN.

Spreekuur 9—12 en van 2—5, en volgens afspraak

CITY-THEATER

Veenestraat 25 - DEN HAAG - Tel. 15454

Vanaf Vrijdag 12 Februari t/m Donderdag 18 Februari brengen wij U de verfilming van EDMOND ROSTAND'S onsterfelijke Meesterwerk

CYRANO DE BERGERAC

met den beroemden Franschen acteur PIERRE MAGNIER in de titelrol

GEHEEL IN NATUURLIJKE KLEUREN

OP HET TOONEEL:

DE BEKENDE VOORDRACHTKUNSTENAAR

LOUIS LANDRY

IN HET KARAKTER VAN CYRANO

BESPREEKT UW PLAATSEN

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangetaast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen 5043

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd No. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

Alle Staatwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

G. J. R. VAN DER GAAG & Zoon
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIJEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b - DEN HAAG - Tel. 33472
 Wederom ontvangen 5027
**DE GEKORRELDE
 AREND-PALMSUIKER**
 Een delicatessie voor de Boterham

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN. 5022

**EEN VERSTANDIG
 ZAKENMAN**
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie.
 kundig personeel, een net ingericht kantoor, om
 zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen.
 Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op
 zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil
 maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handels-
 drukwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat
 betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamewerk moet er aantrekkelijk
 uitzien, want hij weet, dat slecht reclamewerk
 wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn.
 Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker
 die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste
 van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat
 dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot
 hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een
 der beste drukkerijen van Den Haag: S

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafrâchissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
 FAMIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIËVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST 5251
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST".
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongvrienden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen. **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland verbleven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de dames J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag van 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede voor verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken en Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch toneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijsteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javanen gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 5215

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 5024